

**Uchwała Nr XXI/117/2008
Rady Gminy w Ciepiewie
z dnia 23 grudnia 2008 roku**

**w sprawie aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy
Ciepiew na lata 2008 - 2015**

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej /Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm./

- Rada Gminy w Ciepiewie uchwala, co następuje:

§ 1.

Ustala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 - 2015, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy.

§ 3.

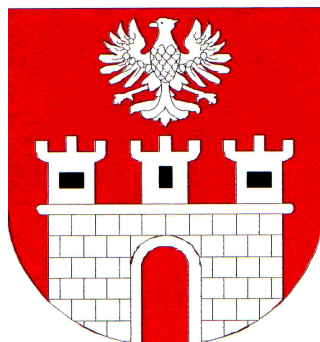
Traci moc Uchwała Nr XXXI/135/2006 Rady Gminy Ciepiew z dnia 30 marca 2006 roku w sprawie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych na lata 2006 - 2010.

§ 4.

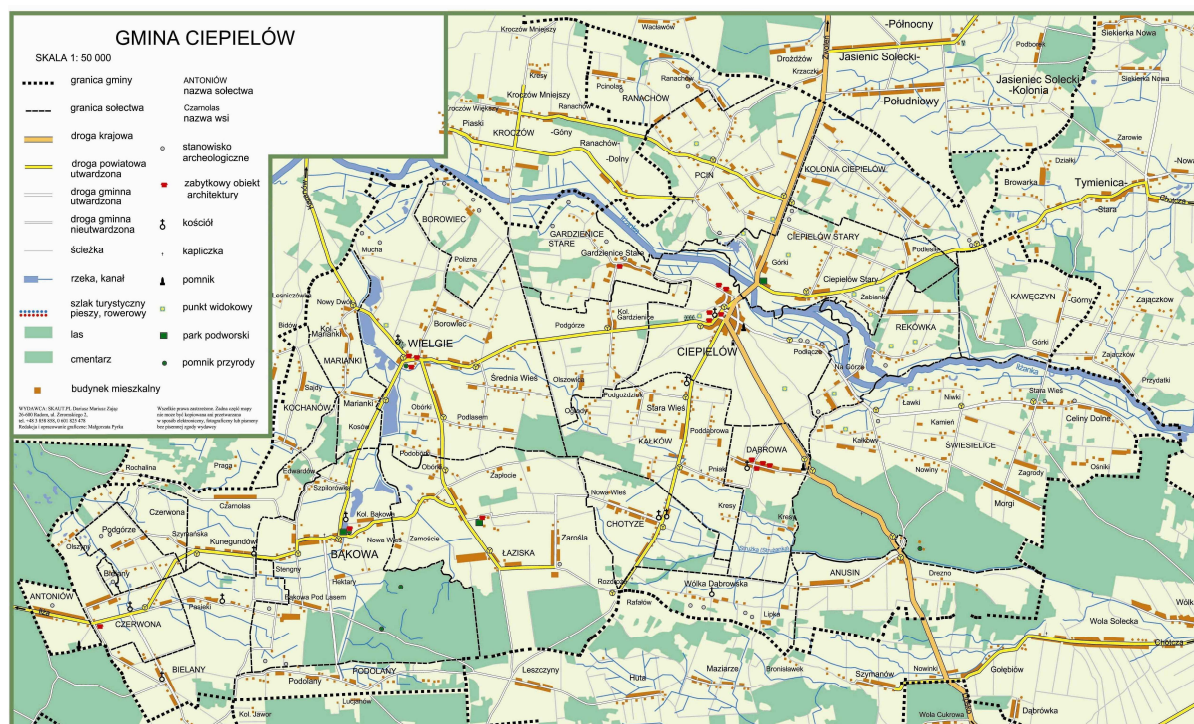
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty poprzez wywieszenie na tablicy informacyjnej Urzędu Gminy.

**Przewodniczący
Rady Gminy w Ciepiewie
Waldemar Czapia**

CIEPIELÓW

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY CIEPIELÓW NA LATA 2008-2015 - AKTUALIZACJA -

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
<hr/>	
ROZDZIAŁ I	
<hr/>	
1.1. Cel i proces tworzenia strategii	6
<hr/>	
ROZDZIAŁ II	
<hr/>	
2.1 Charakterystyka Gminy Ciepiałów	8
2.1.1. Podstawowe wiadomości o gminie	8
2.1.2. Rynek pracy	8
2.1.3. Działalność gospodarcza	9
2.1.4. Rolnictwo.	10
2.1.5. Dane demograficzne.	11
2.1.6. Oświata i wychowanie	11
2.1.7. Opieka społeczna	13
2.1.8. Opieka zdrowotna	13
2.1.9. Trendy społeczno- gospodarcze	13
2.2. Podstawowe problemy społeczne ich charakterystyka	14
2.3. Analiza SWOT	17
<hr/>	
ROZDZIAŁ III	21
<hr/>	
3.1. Pomoc Społeczna w Gminie Ciepiałów	21
3.2. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną	21
3.2.1. Prawo do świadczeń społecznych	22
3.2.2. Zasady udzielania pomocy społecznej	22
3.2.3. Świadczenia pomocy społecznej	23
3.2.4. Zadania własne gminy	23
3.2.5. Usługi opiekuńcze	24

Rozdział IV

4.1. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	25
4.2. Katalog problemów społecznych w gminie zidentyfikowany i wybrany podczas warsztatów	25
4.2.1. Bezrobocie	26
4.2.2. Niepełnosprawność i długotrwała choroba osób starszych	27
4.2.3. Sytuacja osób długotrwale chorych	28
4.2.4. Sytuacja osób starszych	28
4.2.5. Alkoholizm rodziców	29
4.2.6. Kryzys rodziny	30
4.3. Cele i zadania strategiczne	32
4.4. Przebieg i realizacja założeń	42
4.5. Finansowanie strategii	42
4.6. Sposoby monitorowania i ocena strategii	42

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ciepiałów została opracowana i przyjęta uchwałą Nr XXXII/167/06 Rady Gminy w Ciepiałowie z dnia 30 marca 2006 r.

W okresie od jej uchwalenia do roku 2008 cel nadrzędny Strategii był realizowany przez szczegółowe cele strategiczne określone dla czterech obszarów:

1. Pomoc społeczna i polityka prorodzinna
2. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii
3. Edukacja
4. Ochrona zdrowia

W miesiącu marcu 2008 roku rozpoczęto proces aktualizacji strategii. W związku z zawartym porozumieniem o współpracy przy realizacji Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich między Województwem a gminą Ciepiałów. Konsultant Regionalny sporządził opinię dotyczącą strategii. W świetle dokonanej oceny stwierdzono, że jest potrzeba aktualizacji strategii. Zalecane postępowanie dotyczy między innymi aktualizacji danych statystycznych w diagnozie i weryfikacji konsekwencji, jeśli wystąpiły w problemach, celach i działaniach, a także przeprowadzenia procesu uspołecznienia.

Dlatego też Gmina podjęła decyzję o aktualizacji strategii.

We współczesnym świecie mamy do czynienia z występowaniem różnego rodzaju kryzysów. Powodują one wzrost bezrobocia i pogorszenie warunków bytu ludności, zwiększenie strefy ubóstwa. Istniejące zagrożenia powinny być dostrzegane i uwzględniane w polityce gospodarczej i społecznej państwa. Winny one zapobiegać przede wszystkim kryzysom gospodarczym, ograniczać ich negatywne skutki oraz rozwiązywać kwestie społeczne, w tym szczególnie dotyczące bezrobocia i związanej z nim sfer ubóstwa.

Transformacje zachodzące w naszej gminie niosą za sobą pozytywne i negatywne skutki społeczne. Znaczna grupa bezrobotnych naszej gminy staje się świadczeniobiorcami pomocy społecznej i narażona jest na długotrwałą marginalizację materialno-społeczną.

Niestety ciągle niewystarczające środki przeznaczone na pomoc społeczną zmuszają do poszukiwania jak najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Zadaniem naszego ośrodka pomocy społecznej jak i całego samorządu jest udzielanie takiego wsparcia osobom i rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę zaspokojenia podstawowych potrzeb, zapewni skuteczną realizację ról społecznych i stworzy możliwości rozwoju. Dzisiaj już wiadomo, że najbardziej skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych może się odbywać poprzez profesjonalną pomoc nakierowaną na „inwestowanie” w osobę mającą problemy. Zastępowanie osoby mającej problemy niewiele zmienia, a często jest ubezwłasnowolnieniem tej osoby i naruszaniem jej godności.

W działaniach pomocowych coraz bardziej kładzie się nacisk na wzmocnienie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów.

Przez ostatnie 15 lat transformacji ustrojowej wiele się zmieniło w podejściu do pomagania, choć w wielu gminach nadal pomoc ogranicza się do dawania zasiłków i załatwiania spraw petenta. Taka pomoc określana jest „*dawaniem ryb*”- zaspakajaniem podstawowych potrzeb petenta, często bez jego zaangażowania.

W wielu samorządach próbuje się zastępować pomoc w formie zasiłku dostarczaniem narzędzi do zdobywania środków materialnych (kozy, kury, ziemia). Taką pomoc określa się „*dawaniem wędki do złowienia ryb*”. Także ona zaspakaja podstawowe potrzeby bytowe, ale z wyraźnym zaangażowaniem klienta.

Jest też trzeci sposób pomagania, trudny, rzadko stosowany w Ośrodkach Pomocy Społecznej. Tym sposobem jest „*nauka produkowania wędki*”, czyli kształcenie zdolności do rozwiązywania własnych problemów.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. I to ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Zgodnie z treścią ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa, ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (zgodnie z zasadą subsydialności), i ma być realizowana przez organy administracji rządowej i samorządowej we współpracy w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi (zasada subsydialności w relacjach państwo i trzeci sektor w powiązaniu z zasadą współpracy między organami administracji rządowej i samorządowej, do których należy obowiązek organizacji pomocy społecznej, z innymi podmiotami działającymi w tej sferze).

Tak więc, w realizacji aktualizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uczestniczyć będzie administracja samorządowa, organizacje społeczne, oraz bezpośredni beneficjanci, czyli świadczeniobiorcy.

Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to zatem formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do poziomu zarządzania polityką społeczną.

Reasumując, aktualizacja strategii ma na celu określa najważniejszych działań, które należy zrealizować, aby zapewnić mieszkańcom gminy warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu oraz wzrostowi poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym. Nasilające się bezrobocie i towarzysząca mu bieda, przy jednoczesnej apatii wielu dotkniętych nią rodzin, narastające patologie życia rodzinnego, brak właściwej opieki nad dziećmi, przerzucanie wielu problemów, które mogłyby być rozwiązane w ramach pomocy rodzinnej, czy sąsiedzkiej do sfery rozwiązań instytucjonalnych, a także narastająca fala uzależnień wśród młodzieży szkolnej, alkoholizm, przestępczość nieletnich oraz przemoc i agresja w szkołach są obecnie głównymi problemami w zakresie polityki społecznej, z którymi boryka się gmina.

W tej sytuacji niezbędnym staje się zaktualizowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów, której zasadniczym celem jest wypracowanie sprawnego i efektywnego programu pomocy, umożliwiającego skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych.

Strategia podlega ciągłym zmianom –pojawiały się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w poprzednim dokumencie straciła swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Strategia jest ciągle „otwarta” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski.

Aktualizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych służyć będzie jako podstawa określająca kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej na terenie gminy Ciepiałów.

Aktualizacja Strategii ta została opracowana na lata 2008 – 2015.

Rozdział I

1.1. Cel i proces tworzenia strategii

Podstawą prawną do opracowania strategii jest zapis art.17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej:

„ Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;”.

Prace na aktualizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zostały **rozpoczęte w marcu 2008 r. i zakończyły się w grudniu 2008 r.** Cały proces trwał 9 miesięcy ze względu na partycypacyjny proces opracowania aktualizacji, czyli zaangażowanie do prac nad strategią jak największej części społeczeństwa lokalnego.

Prace nad Strategią prowadzone były przez Zespół roboczy do spraw aktualizacji strategii powołany przez Wójta Gminy Ciepiałów.

W pracach nad aktualizacją Strategii uczestniczyło również szerokie gremium liderów lokalnych składających się z radnych, sołtysów, przedstawicieli i pracowników urzędu gminy i jednostek organizacyjnych gminy, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), dyrektorów szkół i przedszkoli, przedstawicieli społeczności lokalnych, kościelnych, grup nieformalnych. Łącznie w procesie aktualizacji strategii wzięło udział 17 osób. Osoby te reprezentowały różne środowiska społeczne oraz obszary geograficzne gminy. Listę osób biorących czynny udział w procesie aktualizacji strategii ze wskazaniem na ich funkcję społeczną oraz obszar kompetencji zamieszczono w załączniku nr 1.

Proces partycypacyjnej metody aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ciepiałów przebiegał w następujący sposób:

- W kwietniu 2008 roku przeprowadzono **cykl spotkań ze społecznością lokalną w formie zebrań wiejskich**. Na zebraniach poruszono problem aktualizacji GSRPS. Przeprowadzono dyskusję na temat potrzeb lokalnych, przedstawiono katalog usług społecznych, zebrano wnioski społeczności dotyczące problemów społecznych, które należałoby uwzględnić podczas aktualizacji, a także zebrano propozycje zadań, które należałoby uwzględnić w planach strategicznych. 8 zebrań objęło mieszkańców 15 sołectw. Łącznie w zebraniach wiejskich czynny udział wzięło **138 mieszkańców gminy**.
- W miesiącu sierpniu, wrześniu i październiku 2008 r. przeprowadzono **cykl spotkań z lokalnymi liderami**, które miały na celu zidentyfikowanie potrzeb społeczności oraz zebranie propozycji usług społecznych, które mogłyby zaspokoić te potrzeby.
- Sporządzono listę liderów lokalnych. Wśród społeczności lokalnej wybrano 17 osób, które angażują się w sprawy społeczne gminy, wykazują aktywność społeczną oraz cieszą się uznaniem wśród społeczności lokalnych. W spotkaniach uczestniczyło 17 osób. Opracowano w oparciu o propozycje przedstawione na

- spotkaniach listę problemów społecznych oraz listę propozycji usług społecznych.
- **Zebrano dane statystyczne** dotyczące sytuacji gminy. W oparciu o zgromadzone materiały przygotowano diagnozę stanu bieżącego gminy, który obrazuje demografię, uwarunkowania gospodarcze rozwoju gminy, zakres świadczonej pomocy społecznej w gminie, zjawisko bezrobocia, uzależnień i walki z nimi, zakres świadczonych usług medycznych, system edukacji oraz kultury i sportu.
 - W dniach **22 sierpnia, 26 września i 13 listopada 2008 r. odbyły się warsztaty** podczas których lokalni liderzy wypracowywali aktualizację strategii

WARSZTAT I – 22 sierpnia r. (uczestniczyło w nim 9 osób)

Cele warsztatu:

- przedstawienie osiągnięć liderów lokalnych w kwestii działalności na rzecz społeczeństwa
- przedstawienie bieżącej diagnozy problemów i zjawisk społecznych występujących w gminie
- analiza przyczyn powstawania problemów społecznych w gminie (opracowanie „drzew problemów”)
- zebranie propozycji usług społecznych, które należałoby uwzględnić w strategii
- opracowanie wizji rozwoju gminy

WARSZTAT II – 26 września 2008 roku (uczestniczyło w nim 9 osób)

Cele warsztatu:

- sformułowanie misji rozwoju społecznego
- określenie celów strategicznych oraz kierunków działań
- określenie wytycznych dotyczących zarządzania strategią, realizacją strategii, ewaluacją i monitoringiem
- zestawienie działań realizacyjnych
- omówienie problemów w gminie
- określenie potrzeb społecznych

WARSZTAT III –13 listopada 2008 r. (uczestniczyło w nim 7 osób)

Cel warsztatu:

- wypracowanie koncepcji projektów stanowiących odpowiedź na problemy i potrzeby społeczne
- W dniu 14 listopada 2008 roku odbyło się spotkanie konsultacyjne z liderami społeczności lokalnej dotyczące kształtu strategii. W tym dniu odbyły się posiedzenia Komisji Stałych Rady Gminy.

Przyjęta metodyka opracowania aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ciepiałów do 2015 r. oparta została na partnersko - eksperckim modelu budowy planów strategicznych, w pełni oddającym oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji wspomagających rozwój lokalny w Polsce.

Poprzednią Strategię Pomocy Społecznej Gminy Ciepiałów uchwalono uchwałą Nr XXXII/167/06 Rady Gminy Ciepiałów z dnia 30 marca 2006 r. na lata 2006 – 2010. Przyjęta podczas aktualizacji metoda tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oparta została na udziale różnych grup społecznych i pomocy ekspertów spełniających oczekiwania instytucji społecznych. Okres realizacji aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pozostawiono bez zmian, czyli na lata 2008-2015, co daje siedem lat na realizację przyjętych działań oraz ułatwi formułowanie zadań gminy, szczególnie przy pozyskiwaniu funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Rozdział II.

2.1. Charakterystyka Gminy Ciepiałów

2.1.1 Podstawowe wiadomości o gminie

Gmina Ciepiałów jest wiejską gminą o powierzchni 135 km² tj. 13,530 ha, położoną w południowo - wschodniej części województwa mazowieckiego. Centrum gminy - miejscowość Ciepiałów leży w malowniczej dolinie rzeki Iłżanki i jest położona na szlaku komunikacyjnym Warszawa - Tarnobrzeg, pośrodku powiatowych placówek administracyjnych mających siedziby w Lipsku i Zwoleniu. Gmina Ciepiałów wchodzi w skład powiatu lipskiego.

Obecnie gmina liczy 6037 (stan na dzień 31 grudnia 2007 roku) mieszkańców, co daje średnią gęstości zaludnienia 45 mieszkańców na 1 km²

W przeszłości gmina była prężnym ośrodkiem handlowym. Uzyskane przez miejscowość Ciepiałów w 1584 roku prawa miejskie, utraciła 1870 roku.

Na terenie gminy znajduje się 29 jednostek pomocniczych – sołectw: Antoniów, Anusin, Bielany, Bąkowa, Borowiec, Ciepiałów, Ciepiałów Kolonia, Czerwona, Chotyże, Dąbrowa, Drezno, Gardzienice Kolonia, Kałków, Kawęczyn, Kochanów – Sajdy, Kunegundów - Czarnolas, Łaziska, Marianki, Pasieki, Podgórze, Podolany, Pcin, Rekówka, Ranachów B, Stary Ciepiałów, Stare Gardzienice, Świesielice, Wielgie, Wólka Dąbrowska.

Wysoki odsetek gruntów rolnych (ok.75%) sprawia, że głównym źródłem utrzymania mieszkańców gminy jest rolnictwo. Na terenie gminy jest 1291 gospodarstw indywidualnych wśród których przeważającą część stanowią gospodarstwa średniej powierzchni wynoszącej 8,60 ha.

Najważniejszym połączeniem drogowym jest trasa Warszawa - Sandomierz – Tarnobrzeg, co nadaje gminie rolę ważnego węzła komunikacyjnego. W miejscowości Ciepiałów krzyżują się drogi łączące województwo mazowieckie z województwem świętokrzyskim i województwem podkarpackim.

Gmina intensywnie inwestuje w swój rozwój, poprawę infrastruktury technicznej, komunalnej i komunikacyjnej, ochronę środowiska, oświatę, kulturę i sport. Pomimo ograniczonych środków budżetowych w stosunku do zakresu realizowanych przez nią zadań, ostatnie lata to przełom w zakresie inwestycyjnego rozwoju gminy, który przekłada się na wysokość wydatków inwestycyjnych.

Gmina Ciepiałów jest gminą wiejską ze słabo rozwiniętą strefą gospodarczą. Wysoki odsetek gruntów rolnych (ok.75%) sprawia, że głównym źródłem utrzymania mieszkańców gminy Ciepiałów jest rolnictwo. Gospodarstwa rolne są własnością prywatną.

Pomimo tak ukształtowanej sfery gospodarczej ze wskazaniem na rolnictwo, w gminie występują sprzyjające warunki do rozwoju działalności gospodarczej. Położenie komunikacyjne, potencjał pracowniczy, aktywność władz samorządowych, stale postępujący rozwój infrastruktury, stwarzają w gminie dogodny klimat rozwoju gospodarczego. Ponadto gmina posiada atrakcyjne tereny zarówno do wykorzystania gospodarczego jak i turystyczno – rekreacyjnego. W sferze obsługi biznesu w miejscowości Ciepiałów siedziby mają dwa oddziały banków spółdzielczych ze Zwolenia i Iłży.

2.1.2 Rynek pracy.

Na koniec roku 2007 bezrobotnych poszukujących zatrudnienia było 409 osób w tym 199 kobiet. Stopa bezrobocia wyniosła 15.5%.

Od kilku lat można zaobserwować spadek liczby osób pracujących. Sytuacja powyższa spowodowana jest przede wszystkim zmianami jaki zachodzą w zakresie gospodarstw rolnych jak i trudnej sytuacji gospodarczej kraju.

Zmiany w zakresie liczby pracujących na terenie gminy według PKD, zobrazuje poniższa tabela.

Tabela 1. Powyższe zestawienie nie obejmuje pracujących w gminie Ciepiałów w rolnictwie indywidualnym.

Rok	2000	2001	2002
Ogółem	407	400	447
w tym :			
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	4	9	8
Przemysł	4	3	152
Budownictwo	19	48	48
Handel i naprawy	189	166	30
Hotele i restauracje	-	-	-
Transport, gos. magazynowa i łączność	9	9	9
Pośrednictwo finansowe	14	-	11
Obsługa nieruchomości i firm, nauka	3	5	-
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	48	33	36
Edukacja	87	103	112
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	26	19	35
Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	4	5	6

Dane Urzędu Statystycznego w Radomiu z dnia 13 maja 2004 roku. Liczba pracujących w Gminie Ciepiałów wg wybranych działów PKD w latach 2000 – 2002 (stan na dzień 31.12.)

2.1.3. Działalność gospodarcza.

Gmina Ciepiałów ze względu na swoje uwarunkowania jest gminą typowo rolniczą, jednakże dogodne położenie na szlaku komunikacyjnym Warszawa – Sandomierz oraz warunki społeczno – gospodarcze jaki powstały po okresie transformacji ustrojowej stanowi korzystne miejsce do prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej.

Na terenie gminy Ciepiałów są zarejestrowane 147 podmioty gospodarcze (dane z grudnia 2007 roku), pochodzą z rejestru działalności gospodarczych prowadzonych przez Wójta Gminy i nie obejmują działalności zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym). Większość z nich to podmioty działające w sektorze handlowym, usługowym i budownictwie.

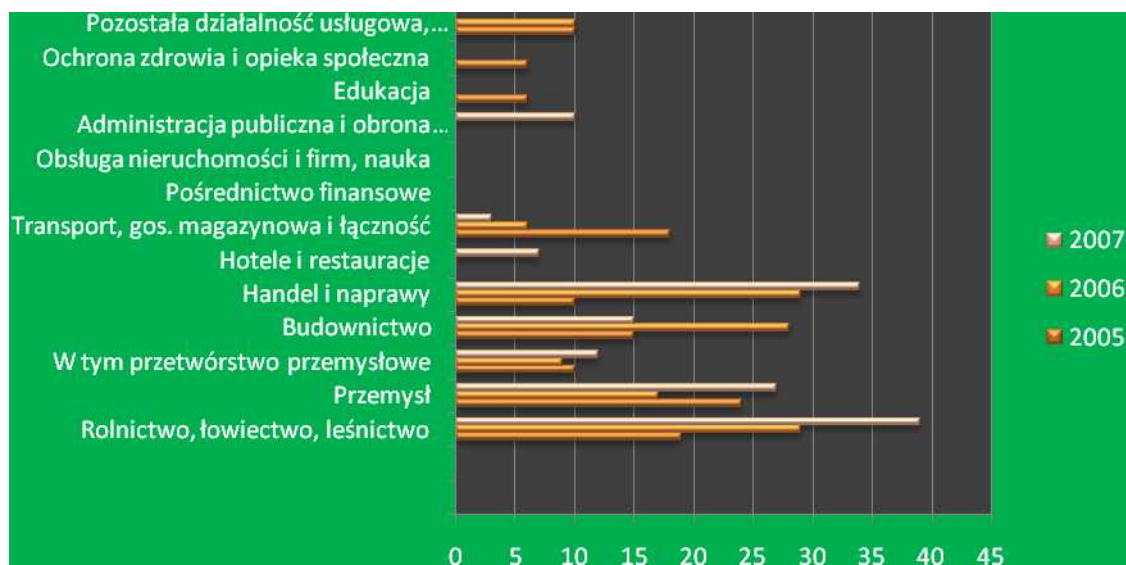
Według danych Urzędu Statystycznego w roku 2002 na terenie gminy wg. sekcji PKD podmioty gospodarki narodowej stanowiły 241 podmiotów.

Zmiany w zakresie liczby funkcjonujących na terenie gminy liczby podmiotów gospodarczych według PKD, zobrazuje poniższa tabela.

Tabela 2. Zmiany w zakresie liczby funkcjonujących na terenie gminy liczby podmiotów gospodarczych według PKD

Rok	2005	2006	2007
Ogółem	118	128	147
W tym :			
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	19	29	39
Przemysł	24	17	27
W tym przetwórstwo przemysłowe	10	9	12
Budownictwo	15	28	15
Handel i naprawy	10	29	34
Hotele i restauracje	0	0	7
Transport, gos. magazynowa i łączność	18	6	3
Pośrednictwo finansowe	0	0	0
Obsługa nieruchomości i firm, nauka	0	0	0
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	0	0	10
Edukacja	6	0	0
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	6	0	0
Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	10	10	0

Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Ciepiałów wg. wybranych działów PKD w latach 2005 – 2007 (stan na dzień 31.12.)

2.1.4. Rolnictwo.

Wysoki odsetek gruntów rolnych (ok.75%) sprawia, że głównym źródłem utrzymania mieszkańców gminy Ciepiałów jest rolnictwo. Gospodarstwa rolne są własnością prywatną. Na terenie gminy jest 1291 indywidualnych gospodarstw rolnych (dane według siedziby gospodarstwa), z czego 149 gospodarstw rolnych prowadzi działalność pozarolniczą. Działalność pozarolnicza stanowi 11,6% ogółu gospodarstw rolnych. Przeważającą część gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą stanowią gospodarstwa o powierzchni od 1 ha do 10 ha. W szczególności : 143 gospodarstwa posiadają powierzchnię do 1 ha, 509 o powierzchni 1-5 ha, 479 o powierzchni 5-10 ha, 177 o powierzchni 10-15 ha, 79 o powierzchni 15 ha i więcej.

W gospodarstwach na terenie gminy w przeważającą część preferuje tradycyjne metody upraw i hodowli. Nie jest to więc intensywna gospodarka nastawiona wyłącznie na ilość, lecz ceniąca przede wszystkim jakość produktów rolnych.

W strukturze powierzchni gminy Ciepiałów użytki rolne stanowią : 86,9% (8945,18 ha), w tym grunty orne : 71% (7286,95 ha), łąki : 6,8%(696,60 ha), ugory 2,6%(270,96 ha), sady 1,4%(146,11 ha), pastwiska 11%(1142,93 ha), pastwiska 3,5%(369,19 ha), natomiast lasy i grunty leśne oraz pozostałe grunty 13,1%(lasy 909,65 ha, 510,03 pozostałe grunty) powierzchni.

W strukturze zasiewów przeważają zboża, głównie żyto i owies. Ogólna powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych wynosi 3996,42. Na w/w powierzchnię zasiewów składają się : pszenica : 7,8% (310,75 ha), żyto : 38,1%(1521,75 ha), jęczmień : 6,5% (259,66 ha), owies : 20,7% (824,47 ha), pszenżyto : 26,6% (1079,79 ha).

W produkcji zwierzęcej rolnicy nastawiają się przede wszystkim na chów trzody chlewnej i hodowlę bydła. Gospodarstwa posiadają ogółem 3813 sztuk bydła, 8501 sztuk trzody chlewnej, 275 koni.

Z placówek obsługujących rolnictwo występuje : lecznica weterynaryjna w Ciepiałowie, punkt unasienniania zwierząt, punkty zaopatrzenia w nawozy mineralne, punkty skupu zwierząt, warzyw.

Doradztwem rolniczym zajmuje się Ośrodek Doradztwa Rolniczego z punktem informacyjnym w Urzędzie Gminy w Ciepiałowie.

2.1.5. Dane demograficzne.

Według stanu na rok 2007 gmina Ciepiałów liczyła 6037, w tym: mężczyzn 3003 i 3034 kobiet. Średnio na 1 km² powierzchni gminy mieszkało 45 osób. Ludności w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni i kobiety w wieku do 17 lat) było 1372 osób w tym : 711 mężczyzn i 661 kobiet, a w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64 lata i kobiety w wieku 18-59 lat) było osób, w tym : 1956 mężczyzn i 1673 kobiet. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 86 osób w wieku nieprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej i kobiety w wieku 60 lat i więcej), w tym : 336 mężczyzn i 700 kobiety.

Obecnie gminę zamieszkuje 6027 osób. Postępujący niż demograficzny jaki od pewnego czasu obserwujemy w gminie obrazuje tabela poniżej.

TABELA 3. DEMOGRAFICZNA GMINY CIEPIAŁÓW ZA LATA 2005 - 2007

Wyszczególnienie	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Urodzenia	54	59	69
Zgony	57	77	79
Przyrost naturalny	-3	-18	-10
Zameldowania na pobyt stały	63	37	63
Wymeldowania z pobytu stałego	73	47	82
Saldo migracji stałej	-10	-10	-19

2.1.6. Oświata i wychowanie.

W ramach gminnej oświaty funkcjonuje sieć szkół i przedszkoli :

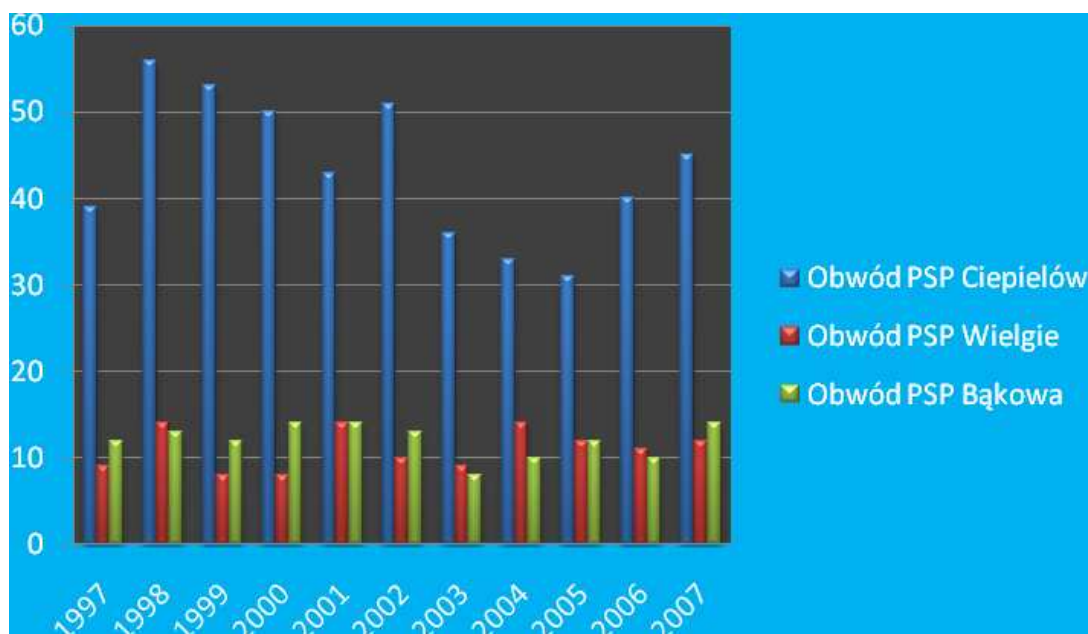
- Zespół Placówek Oświatowych w skład którego wchodzi:
 - Publiczne Gimnazjum W Ciepiałowie im. Jana Pawła II
 - Publiczna szkoła Podstawowa im. dr. M. Papuzińskiego
 - Przedszkole w Ciepiałowie
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Wielgim im. Adolfa Dygasińskiego
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Bąkowej

Na terenie gminy brak jest niepublicznych placówek oświatowych. Aktualna sieć placówek ogólnie zaspokaja potrzeby w zakresie realizacji obowiązku oświatowego, nie mniej jednak z uwagi na coroczne zmniejszanie się liczby dzieci rozpoczynających naukę, pogarsza się sytuacja finansowa mniejszych placówek

oświatowych (budżet placówek oświatowych jest powiązany z ilością uczniów w danej jednostce).

Tabela 4.DEMOGRAFIA URODZEŃ W LATACH 1997-2007 W GMINIE CIEPIELÓW

ROK	Obwód PSP Ciepiałów	Obwód PSP Wielgie	Obwód PSP Bąkowa	Razem w roku
1997	39	9	12	60
1998	56	14	13	83
1999	53	8	12	73
2000	50	8	14	72
2001	43	14	14	71
2002	51	10	13	74
2003	36	9	8	53
2004	33	14	10	57
2005	31	12	12	55
2006	40	11	10	61
2007	45	12	14	71

Baza lokalowa placówek składa się w większości z wybudowanych w ostatnich latach budynków szkolnych, z czego na pierwszy plan wysuwa się nowoczesna baza lokalowa gimnazjum w Ciepiałowie wraz z nowym budynkiem dydaktycznym i salą sportową wybudowana w latach 2001-2003. Z trudności lokalowych, należy wymienić brak sal gimnastycznych przy szkołach podstawowych, umiejscowienie przedszkola w Ciepiałowie w dwóch odrębnych budynkach, niewystarczającą bazę lokalową szkoły podstawowej w Ciepiałowie.

2.1.7. Opieka społeczna.

Pomoc społeczna realizowana jest w gminie poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone z zakresu ustawy o pomocy społecznej oraz innych przepisów.

W roku 2007 poprzez wypłatę różnego rodzaju zasiłków pomocy finansowej udzielono 213 osobom, w tym 72 rodzinom przyznano zasiłki okresowe.

Ośrodek pomocy społecznej poprzez zatrudnione osoby realizuje usługi opiekuńcze dla osób wymagających opieki doraźnej. Osoby, które wymagają opieki całodobowej kierowane są do odpowiednich placówek poza teren gminy.

GOPS współpracuje z licznymi jednostkami niosącymi pomoc społeczną, pozwalając na objęcie mieszkańców gminy różnymi formami pomocy.

Na uwagę zasługuje zwłaszcza współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku oraz stowarzyszeniem „Pomocna Dłoń” im. Brata Alberta w Lipsku, dzięki której roztoczono opiekę nad osobami niepełnosprawnymi na terenie gminy a także objęto pomocą materialną większą liczbę potrzebujących tej pomocy mieszkańców. Gmina realizuje pomoc społeczną także poprzez organizację i finansowanie dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej. Dożywianie odbywa się we wszystkich placówkach na terenie gminy. W roku 2007 dożywianiem objęto 421 uczniów na łączną kwotę: 78.225 zł.

W związku z postępującym starzeniem społeczeństwa a także problemami środowiskowymi wśród młodzieży gmina planuje w przyszłości w zakresie zadań z zakresu pomocy społecznej objęcie większej ilości starszych osób usługami opiekuńczymi, które mogłyby być realizowane w zaadaptowanym budynku po zlikwidowanej szkole w miejscowości Pcin oraz uruchomienie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży.

2.1.8. Opieka zdrowotna.

Na terenie gminy funkcjonuje jeden Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, dla którego założycielem jest Rada Gminy Ciepiałów. Zakład posiadający bazę lokalową użyczoną przez gminę na cele statutowe zakładu zapewnia opiekę zdrowotną w zakresie podstawowym w trzech ośrodkach zdrowia na terenie gminy, tj. w Bąkowej, w Ciepiałowie przy ul. Papuzińskiego oraz w Ciepiałowie przy ul. Batalionów Chłopskich (poradnia dziecięca).

Z usług SPZOZ –u korzysta obecnie (dane z roku 2003) 5600 pacjentów. W ciągu roku 2003 w SPZOZ udzielono ogółem 15693 porad, w tym 2485 porad profilaktycznych i 514 wizyt domowych. W ogólnej liczbie porad było 5288 porad dla dzieci (w tym 1734 porady profilaktyczne i 124 wizyty domowe). Z usług SPZOZ korzystają także mieszkańcy sąsiednich gmin.

Mieszkańców gminy w zakresie opieki wykraczającej poza zakres podstawowy obsługuje szpital - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lipsku, w ramach którego funkcjonują poradnie specjalistyczne, laboratorium oraz pogotowie ratunkowe.

2.1.9. Trendy społeczno-gospodarcze

Na podstawie różnych wskaźników charakteryzujących gminę Ciepiałów można wywnioskować kierunki i trendy, które będą cechowały sytuację gminy.

Analizując **gęstość zaludnienia** na przełomie ostatnich lat, zauważono, że utrzymuje się ona na podobnym poziomie, lub może nawet w najbliższych latach nieco wzrosnąć w związku z ogólną tendencją przemieszczania się ludności z dużych miast na wieś.

Niestety przyrost naturalny w gminie wciąż jest ujemny. Utrwała się model polskiej rodziny "2 + 1" czyli rodzice i jedno dziecko. Młode małżeństwa coraz rzadziej decydują się na dziecko. Trudności na rynku pracy powodują, że plany macierzyńskie odkładane są na później. Oceniając **strukturę wieku ludności** w latach 2005 – 2007 występował spadek osób w wieku przedprodukcyjnym, na rzecz osób w wieku produkcyjnym.

Niepokojącym zjawiskiem jest również wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co w przyszłości będzie skutkowało większymi obciążeniami dla społeczeństwa oraz instytucji opieki zdrowotnej i społecznej. Niekorzystnie jawi się również problem zmniejszającej się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co na przestrzeni kilku lub kilkunastu może przynieść niepożądane skutki. W związku z obecną polityką rolną państwa, w której

promowane są głównie gospodarstwa wielkoobszarowe, na rzecz **likwidacji małych gospodarstw**, część osób zatrudnionych w sektorze rolnym będzie szukało miejsc pracy poza rolnictwem.

Obecny kryzys **gospodarczy** może mieć wpływ na zmniejszenie ilości **powstawania nowych zakładów, firm** a co za tym idzie zmniejszenie ilości miejsc pracy i zwiększenie **bezrobocia**.

2.2. Podstawowe problemy społeczne i ich charakterystyka

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniosła ogółem 409 osoby, w tym 199 osób stanowiły kobiety. Wśród osób niepełnosprawnych bezrobociem dotkniętych było 9 osób. Natomiast wśród osób do 25 roku życia zarejestrowanych jako bezrobotne było 111.

Spośród wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipsku tylko : 25 osób, w tym 8 kobiet posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Analizując stopę bezrobocia w roku 2007 na przykładzie stopy bezrobocia w gminie Ciepiałów oraz gminach sąsiednich można zaobserwować zależności przedstawione na wykresie poniżej.

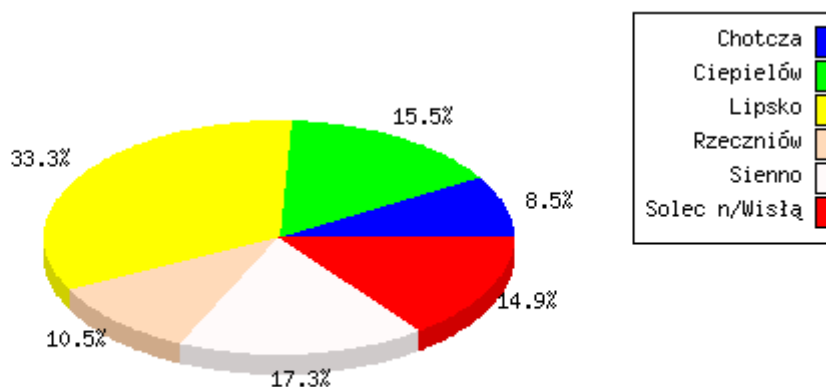

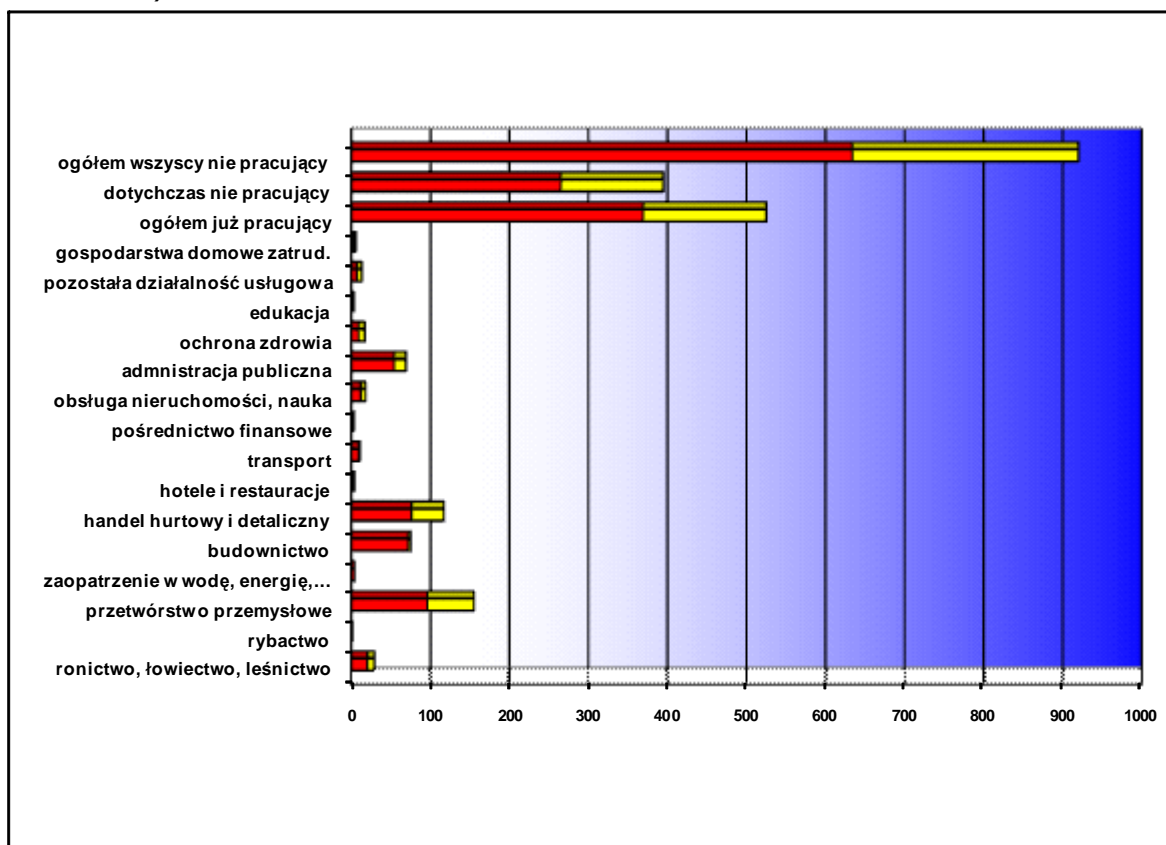
Tabela 5.

Region	Ogółem	Kobiety	Z zasiłkiem	Do 25 roku życia
Gmina Chotcza	223	107	13	55
Gmina Ciepiałów	409	199	25	111
Gmina Lipsko	879	441	77	202
Miasto Lipsko	391	198	36	-
Gmina Rzecznów	276	153	13	69
Gmina Sienno	456	229	33	120
Gmina Solec	393	198	23	95
Razem	2636	1327	14	652

Powyższa sytuacja spowodowana jest przede wszystkim sposobem obliczania stopy bezrobocia po weryfikacji liczby pracujących w rolnictwie (i liczby ludności aktywnej zawodowo), która to nie bierze pod uwagę ukrytego bezrobocia na wsi. Niższe bezrobocie w gminie w porównaniu z ze stopą bezrobocia w powiecie jest spowodowane przede wszystkim aktywnością gospodarczą przedsiębiorców prywatnych na terenie gminy Ciepiałów. Na pierwszy plan wysuwa się aktywność firmy ROL – MOT, ale także innych rozwijających się miejscowych podmiotów gospodarczych.

Gmina mając na uwadze istniejące problemy, pracuje nad ożywieniem lokalnej gospodarki. Planowane jest utworzenie w ramach posiadanej bazy lokalowej gminnego centrum przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywności gospodarczej.

Bezrobotni w Gminie Ciepiałów wg wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy w podziale mężczyźni – kobiety (dane Urzędu Pracy w Lipsku na dzień 31.12.2007)

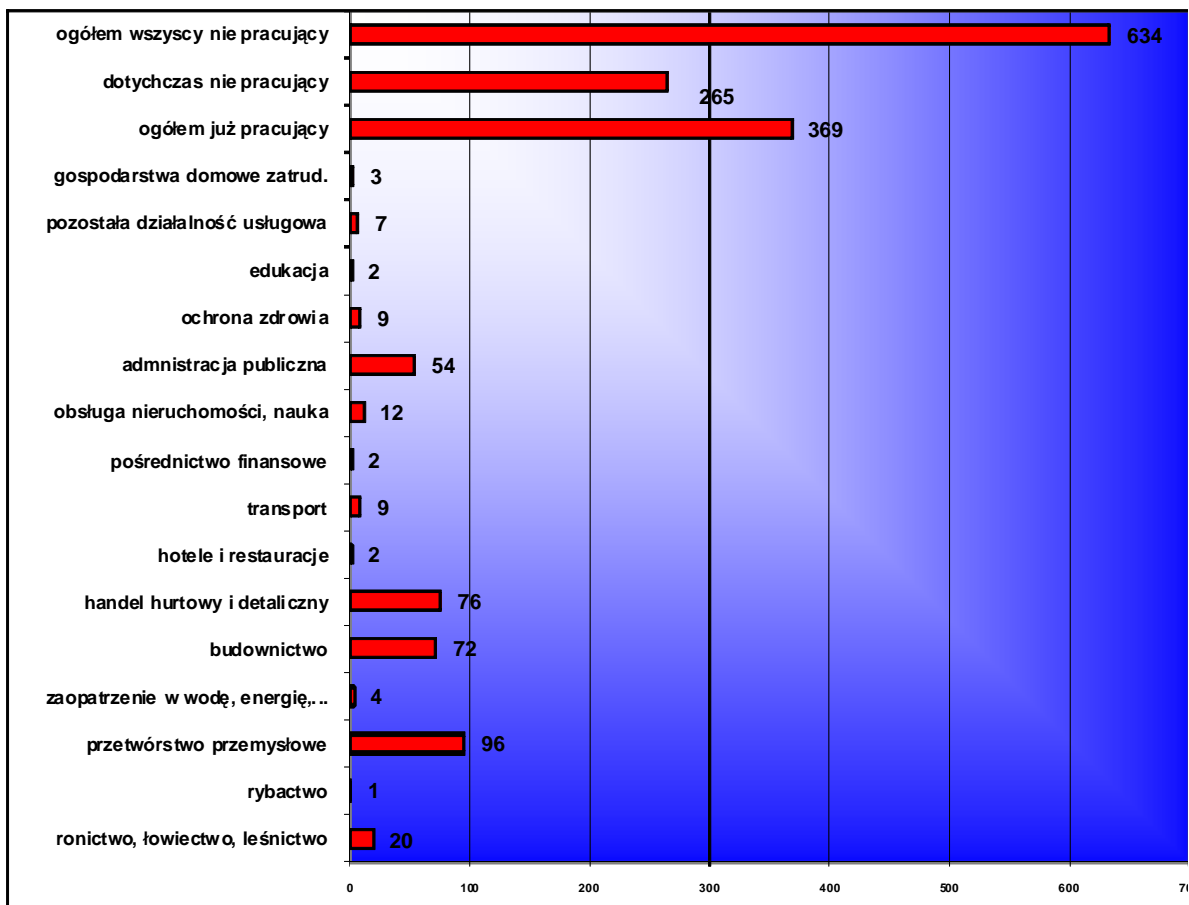
Liczba bezrobotnych

w tym kobiety

podział 0-1000 obrazuje liczbę bezrobotnych

Bezrobotni w Gminie Ciepiałów wg wybranych rodzajów działalności pracy (dane Urzędu ostatniego miejsca Pracy w Lipsku na dzień 31.12.2007)

podział 0-700 obrazuje liczbę bezrobotnych

2.3. Analiza SWOT

Kolejną czynnością w budowie Strategii jest wyodrębnienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w gminie Ciepiałów.

Listę szans i zagrożeń wzbogacono o informacje uzyskane od mieszkańców gminy za pośrednictwem spotkań z mieszkańcami.

Wykorzystano analizę SWOT (skrót pochodzi od słów w języku angielskim: "strengths"- mocne strony, "weaknesses" - słabe strony, "opportunities" - szansę i „threats"-zagrożenia), która polega ona na analizie istniejącego potencjału gminy, realizowanych zadań i możliwości rozwojowych niezależnych, lub zależnych w niewielkim stopniu od otoczenia (mocne i słabe strony) oraz na analizowaniu tych obszarów na zewnątrz gminy, które wpływają na jej funkcjonowanie (szansę i zagrożenia).

Macierz SWOT - schemat

Cechy wewnętrzne	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
cechy zewnętrzne	SZANSE	ZAGROŻENIA
	cechy pozytywne	cechy negatywne

Mocne strony - to pozytywne zjawiska wynikające z samej organizacji (np. wysoki poziom wiedzy kadry, znajomość lokalnych uwarunkowań)

Słabe strony - to negatywne zjawiska wpływające na ograniczenie szans i możliwości rozwojowych organizacji, na które ma ona wpływ (np. słaba komunikacja wewnętrzna, brak koordynacji działań)

Szansę - to pozytywne zjawiska, które stwarzają możliwości rozwojowe niezależne od działań organizacji (np. położenie geograficzne)

Zagrożenia - to negatywne zjawiska wpływające z otoczenia organizacji, niezależne od jej działań (np. niedoskonałość *rozwiązań* prawnych, konkurencyjność sąsiednich podmiotów, pogarszanie wskaźników makroekonomicznych)

Poniżej wymieniono elementy wchodzące w skład poszczególnych grup czynników zamieszczając wszystkie wnioski wynikające z diagnozy obecnego stanu gminy.

GOSPODARKA I INFRASTRUKTURA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Wysoki stopień zwodociągowania gminy umożliwiający nowoczesną produkcję rolną Zadawalający system zewnętrznych powiązań komunikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> Braki w infrastrukturze - braki w kanalizacji. Przestarzałe wyposażenie gospodarstw rolnych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Możliwości rozwojowe wynikające z wykorzystania unijnych funduszy strukturalnych <ul style="list-style-type: none"> Polityka władz gminy przyjazna inwestorom i ukierunkowana na rozwój 	

ZASOBY FINANSOWE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Profesjonalna kadra zarządzająca gminą i jej budżetem 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Możliwości rozwojowe wynikające z wykorzystania unijnych funduszy strukturalnych Polityka władz gminy przyjazna inwestorom i ukierunkowana na rozwój 	<ul style="list-style-type: none"> Nowe zadania gmin zlecane bez pokrycia finansowego ze środków centralnych Brak środków na finansowanie działań opiekuńczych na rzecz osób niepełnosprawnych

ZASOBY PSYCHICZNE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Siła i determinacja mieszkańców gminy w dążeniu do celu Konsekwentne wsparcie decydentów (władz gminy) Aktywność i praktyczne nastawienie działań władz gminy Otwartość mieszkańców na zmiany 	<ul style="list-style-type: none"> Wyuczona bezradność i roszczeniowe postawy mieszkańców Brak mobilności zawodowej Zbyt mała ilość imprez gminnych integrujących społeczność Niska motywacja osób zagrożonych wykluczeniem do podejmowania działań mających na celu poprawę własnej sytuacji Niekorzystne tendencje polegające na dziedziczeniu ubóstwa i patologii

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość realizacji założonych celów przy aktywnej współpracy mieszkańców i władz gminy • Otwarty dialog (umiejętność właściwego komunikowania się) między mieszkańcami a władzami gminy • Wspólne łagodzenie konfliktów (uzgadnianie stanowisk, jasne określenie o co chodzi poszczególnym osobom i wspólne poszukiwanie rozwiązań kompromisowych) 	

ZASOBY SPOŁECZNE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dążenie ludności do zdobywania wykształcenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych • Wzrost aktywności społecznej skutkujący zwiększeniem liczby przedsiębiorstw • Czyste środowisko naturalne nie wywierające negatywnego wpływu na stan zdrowia mieszkańców gminy • Działalność gminnej placówki ochrony zdrowia • Wskaźnik przestępczości poniżej średniej krajowej • Efektywne działanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom bezrobocia • Niezadowalająca sytuacja ekonomiczna sporej części ludności • Niewielki przyrost miejsc pracy na terenie gminy • Apatia i bierność osób długotrwale bezrobotnych • Niewystarczające kwalifikacje dużej grupy bezrobotnych • Niedobory infrastruktury służby zdrowia • Mała aktywność osób pozostających bez pracy • Brak miejsc pracy dla młodzieży
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Silny i w miarę posiadanych kompetencji, sprawnie działający samorząd • Zwiększenie nakładów na służbę zdrowia w wyniku wzrostu gospodarczego • Wdrażanie nowych metod polityki społecznej i szkolenia pracowników GOPS 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa • Brak specjalistycznej opieki medycznej • Narastająca przestępczość, przemoc i agresja dzieci i młodzieży • Coraz większa skala emigracji wykształconej ludności • Afirmacja alkoholu wśród młodzieży • Niekorzystne oddziaływanie rodzin patologicznych,

	<p>dziedziczenie ubóstwa, patologii, dysfunkcji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak spójnej i całościowej polityki państwa w zakresie pomocy społecznej • Tendencja do osłabiania się więzi międzyludzkich i zamykania się rodzin • Przenoszenie złych wzorców zachowań do społeczności lokalnej • Niemożność wprowadzenia zmian spowodowana marazmem i brakiem aktywności mieszkańców
--	--

OŚWIATA, KULTURA I TURYSTYKA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Kompetentna i fachowa kadra nauczycielska w szkołach gminy • Dostęp szkół do Internetu • Czyste środowisko naturalne • Walory krajobrazowe gminy • Korzystne położenie gmin 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak Gminnego Ośrodka Kultury • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna w postaci ścieżek rowerowych, obiektów gastronomicznych, pól namiotowych itp. • uboga oferta sportowa, kulturalna, rekreacyjna • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców • Chęć młodzieży do emigracji
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość wykorzystania funduszy stypendialnych • Sięgnięcie po europejskie fundusze pomocowe • Powołanie stowarzyszeń i instytucji kulturalnych, nastawionych • Stworzenie właściwej bazy edukacyjnej, w tym dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie krajobrazu gminy i walorów przyrodniczych • Niewystarczająca dotacja centralna na cele oświatowe • Niedostatecznie rozbudzone ambicje edukacyjne rodzin zagrożonych wykluczeniem • niewystarczające środki na funkcjonowanie instytucji kultury • Brak zrozumienia i zainteresowania kulturą sporej części społeczeństwa realizującego swe aspiracje kulturalne za pomocą telewizji i Internetu

Rozdział III.

3.1. Pomoc Społeczna w Gminie Ciepiałów

3.2. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną (z uwzględnieniem organizacji społecznych oraz instytucji powiatowych)

W gminie Ciepiałów funkcjonują organizacje związane z systemem pomocy społecznej. Są to między innymi placówki oświatowe, jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego, parafie. W tabeli 6 przedstawiono wykaz działających na terenie gminy jednostek organizacyjnych oraz parafii, które współdziałają z gminą w kwestii pomocy społecznej

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres siedziby	Rodzaj działalności
Instytucje pomocy społecznej i opieki prawnej			
1	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciepiałowie	Ul. Czachowskiego 1, 27 – 310 Ciepiałów	Pomoc społeczna, praca socjalna, poradnictwo prawne
Placówki oświatowe			
2	Publiczne Gimnazjum W Ciepiałowie im. Jana Pawła II	Pl. Zwycięstwa 37, 27 – 310 Ciepiałów	Nauczanie na poziomie gimnazjalnym
3	Publiczna Szkoła Podstawowa w Bąkowej	Bąkowa, 27 – 310 Ciepiałów	Nauczanie na poziomie podstawowym
4	Przedszkole w Ciepiałowie	ul. Batalionów Chłopskich, 27 – 310 Ciepiałów	Nauczanie przedszkolne i wczesno-przedszkolne
5	-Publiczna szkoła Podstawowa im. dr. M. Papuzińskiego	ul. Lekarska 1, 27 – 310 Ciepiałów	Nauczanie na poziomie podstawowym
6	Publiczna Szkoła Podstawowa w Wielgim im. Adolfa Dygasińskiego	Wielgie, 27 – 310 Ciepiałów	Nauczanie na poziomie podstawowym
Instytucje związane z kulturą			
7	Gminna Biblioteka Publiczna w Ciepiałowie	ul. Kochanowskiego 9, 27 – 310 Ciepiałów	Upowszechnianie kultury
8	Gminna Biblioteka Publiczna w Ciepiałowie filia w Bąkowej	Bąkowa, 327 – 310 Ciepiałów	Upowszechnianie kultury
9	Gminna Biblioteka Publiczna w Ciepiałowie filia w Wielgim	Wielgie, 27 – 310 Ciepiałów	Upowszechnianie kultury
10	Gminna Biblioteka Publiczna w Ciepiałowie filia Czerwonej	Czerwona, 27 – 310 Ciepiałów	Upowszechnianie kultury

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej uwarunkowane jest wykazaniem się własną aktywnością w zakresie zaspokajania swych potrzeb życiowych. Pomoc społeczna nie może stanowić stałego źródła utrzymania, zwłaszcza jeśli idzie o osoby, które mają wszelkie warunki ku temu, aby podjąć pracę. Zakłada się, że

pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego uaktywnienia się osoby korzystającej ze świadczeń, a także jej integracji ze środowiskiem społecznym.

Pomoc społeczna adresowana jest do obywateli polskich i cudzoziemców posiadających prawo stałego pobytu lub status uchodźcy, zamieszkujących i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Osoby i rodziny, które korzystają z pomocy społecznej obowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu swoich trudnych sytuacji życiowych przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego.

Nieemożność odnalezienia się w nowej rzeczywistości prowadzi do ciągłego obniżania się zdolności mieszkańców do samodzielnego rozwiązywania problemów i uzależnienia się od sformalizowanych procedur i instytucji państwowych i samorządowych.

Wysoce niepokojące jest także trwałe uzależnienie się od pomocy społecznej i niechęć do podejmowania osobistej odpowiedzialności za los własny i własnej rodziny, prowadzący do wykorzystania pomocy społecznej i instytucji gminnych, jako naturalnego i należnego sposobu świadczeń ze strony społeczeństwa.

Jednym z głównych celów prowadzonej polityki społecznej powinno być zatem wyrobienie umiejętności społecznych w takim zakresie, aby mieszkańcy potrafili samodzielnie rozwiązywać pojawiające się przed nimi problemy i zagrożenia. Instytucje państwowe i samorządowe winny pełnić wobec jednostek, rodzin i organizacji społecznych rolę jedynie pomocniczą.

3.2.1 Prawo do świadczeń społecznych

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 477 złotych miesięcznie,
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 351 złotych miesięcznie,
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art.7 pkt.2-15 ustawy o pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na :

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznania potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej w samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

3.2.2. Zasady udzielania pomocy społecznej

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek :

- osoby zainteresowanej,
- jej przedstawiciela bądź innej osoby, za zgodą zainteresowanego ,
- przedstawiciela ustawowego.

Pomoc społeczna może być także udzielona z urzędu.

Ośrodek pomocy społecznej, do którego osoba lub rodzina może zgłosić się o przyznanie pomocy zależy od miejsca zamieszkania. Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają przeprowadzenia uprzednio wywiadu środowiskowego /rodzinnego/ przez pracownika socjalnego.

Pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,

- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo –wychowawcze.
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

3.2.3. Świadczenia pomocy społecznej

Zgodnie z zapisem art.36 ustawy o pomocy społecznej ,świadczeniami z pomocy społecznej są :

1. Świadczenia pieniężne:

- zasilek stały,
- zasilek okresowy i specjalny zasiłek okresowy,
- zasilek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie się,
- pomoc dla rodzin zastępczych,
- pomoc na usamodzielnienie się oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka ---polskiego dla uchodźców.

2.Świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna,
- bilet kredytowy ,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenie społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie się,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie
- w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych,
- szkolenia, poradnictwo rodzinne i terapia rodzinna prowadzone przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze.

3.2.4. Zadania własne gminy

W ciągu ostatnich lat ubóstwo stało się w Polsce jedną z najpoważniejszych kwestii społecznych. Wraz z rozpoczęciem procesu przemian społeczno-ustrojowych zjawisko ubóstwa weszło w nową, dotąd nieznaną, fazę rozwoju.

Restrukturyzacja wszystkich gałęzi gospodarki narodowej wygenerowała ,jako efekt uboczny, ale w kalkulowany w koszty społeczne, lawinowo rosnące bezrobocie, które okazało się być niemal najistotniejszym czynnikiem sprawczym szybkiej degradacji ekonomicznej zarówno jednostki, jak i rodziny wpływając na wzrost biedy i rozszerzenie się sfery ubóstwa.

Głęboki wpływ bezrobocia na kształtowanie się nowej struktury społecznej, a co za tym idzie, nowej warstwy ubogich, znajduje potwierdzenie w fakcie, iż przeważająca większość świadczeniobiorców pomocy społecznej to osoby będące w dezaktywacji zawodowej i zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy.

Jednocześnie problem bezrobocia związany jest nierozdzielnie z brakiem stałych dochodów i najbardziej dotyka gospodarstwa domowe składające się z rodzin wielodzietnych i niepełnych, jak również z rodzin żyjących z osobą niepełnosprawną bądź długotrwale chorą.

Negatywną konsekwencją zjawiska bezrobocia ,mającą niebagatelny wpływ na rozprzestrzenianie się zasięgu ubóstwa, oprócz wcześniej wymienionej dezaktywacji zawodowej znacznej części społeczeństwa na skutek pogorszenia się ogólnej kondycji rynku pracy, jest również problem podejmowania zatrudnienia za niskie wynagrodzenie.

W wyniku tego „teraźniejsza bieda” dotyka również pracownicze i chłopskie gospodarstwa domowe, które dotychczas utrzymywały się na umiarkowanym poziomie, ale wystarczającym do przyzwoitego życia o własnych siłach.

Ubożenie społeczeństwa Gminy Ciepiałów spowodowane jest głównie: brakiem pracy, degradacją jednostek spowodowaną uzależnieniami, niepełnosprawnością i prowadzi często do tego, że ludzie tracąc oparcie zasilają szeregi osób wykluczonych społecznie.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciepiałowie niejednokrotnie, chcąc zaspokoić jak najszerzej potrzeby swoich podopiecznych, muszą we własnym zakresie dokonywać dramatycznego wyboru pomiędzy stopniem ważności uzasadnionej przez osobę ubiegającą się potrzeby.

Realizowanie pomocy społecznej przy chronicznym braku wystarczających środków finansowych sprawia, że świadczona pomoc często staje się źródłem frustracji podopiecznych, niezadowolona, przy czym nie wynika to ze złej woli żadnej ze stron.

Problem ubóstwa jest zjawiskiem szczególnie niepokojącym, jest zagrożeniem, gdyż stwarza warunki do powstawania szeregu patologicznych zachowań jak kradzieże, rozboje czy uzależnienia.

Bieda jest zagrożeniem biologicznych podstaw życia ludzi, spowodowanych nie tylko brakiem żywności, ale również wiąże się z brakiem możliwości leczenia, edukacji i całego szeregu niekorzystnych czynników osłabiających osoby i rodziny.

W Gminie Paczków liczba gospodarstw domowych żyjących poniżej minimum egzystencji jest duża i ma tendencje wzrostu. W każdym miesiącu do GOPS trafiają nowe rodziny o niskich dochodach lub ich braku, które nigdy wcześniej nie korzystały z pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciepiałowie opłaca posiłki w przedszkolach dla dzieci z rodzin najbiedniejszych. Prowadzone jest dożywianie uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjum. Zadanie to jest finansowane w równych częściach ze środków własnych gminy oraz z budżetu wojewody Dożywianiem objęto wszystkie dzieci, które kwalifikowały się do tej formy pomocy i które chciały z niej skorzystać.

3.2.5. Usługi opiekuńcze

Do zadań własnych gminy należy realizacja usług opiekuńczych. Zgodnie z zapisem art. 50 ustawy o pomocy społecznej usługi te należą się: osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób a jest jej pozbawiona, osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina ,a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni ,zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
 Usługi opiekuńcze świadczone są codziennie od poniedziałku do piątku w zakresie :
 - pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych,
 - opieki higienicznej,
 - zalecanej przez lekarza pielęgnacji oraz w miarę możliwości ,zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

ROZDZIAŁ IV.

4.1. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Niewystarczające środki finansowe przeznaczane na pomoc społeczną zmuszają do poszukiwania jak najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Zadaniem ośrodka pomocy społecznej jak i całego samorządu gminnego jest udzielanie takiego wsparcia osobom i rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę zaspokojenia niezbędnych potrzeb, zapewni skuteczną realizację ról społecznych oraz stworzy możliwości rozwoju.

Skuteczna pomoc – to znaczy także pozbawienie uprawnień do pomocy społecznej poprzez usunięcie bądź ograniczenie różnych dysfunkcji i wyprowadzenie z grupy ryzyka w każdym przypadku, kiedy jest to tylko możliwe. Skuteczność takich działań jest uwarunkowana kompleksowym podejściem do problemów i wprowadzeniem systemowych rozwiązań.

Kierunkiem wytyczonym w niniejszej strategii jest przede wszystkim :
 doskonalenie działań ośrodka pomocy społecznej w zakresie pomocy środowiskowej, zabezpieczenie opieki socjalnej dla bezrobotnych bez szansy uzyskania pracy objęcie doradczą opieką społeczną,

4.2. Katalog problemów społecznych w gminie zidentyfikowany i wybrany podczas warsztatów

Podczas warsztatów dotyczących wypracowania aktualizacji strategii zidentyfikowano najistotniejsze problemy społeczne jakie występują w gminie. Należą do nich: bezrobocie, ubóstwo (zła sytuacja finansowa rodzin), problemy wychowawcze z dziećmi, samotność ludzi starszych i niepełnosprawnych. Występowanie problemów potwierdziły również deficyty wskazane przez uczestników zebrań wiejskich, co pokazuje poniższa tabela.

Tabela 7. Potrzeby społeczne zgłoszone podczas spotkań ze społecznością lokalną i wynikające z warsztatów.

Potrzeby społeczne/deficyty	Zebrań wiejskie (150os.) % osób	Powiązanie z problemem społecznym
Zajęcia z poszukiwania pracy	-	Bezrobocie, zła sytuacja finansowa, ubóstwo
Poradnictwo prawne, socjalne, psychologiczne, poradnictwo zawodowe	78,01	Bezrobocie, problemy wychowawcze z dziećmi, uzależnienia,
Ośrodek dziennego pobytu dla osób starszych	56,43	Niepełnosprawność i długotrwałe choroby, wykluczenie społeczne osób starszych
Zajęcia rozwijające zainteresowania dla	30,71	Wykluczenie społeczne, problemy wychowawcze z

różnych grup wiekowych		dziećmi, mała aktywność społeczna
Obiekty sportowe	8,71	Problemy wychowawcze z dziećmi,
Miejsca rekreacji i wypoczynku, np. place zabaw	63,49	Mała aktywność społeczna, zła sytuacja finansowa
Zajęcia rozwijające zainteresowania dzieci	40,66	Problemy wychowawcze z dziećmi
Imprezy integracyjne np. festyny, pikniki	21,58	Wykluczenie społeczne, mała aktywność społeczna
Utworzenie Klubów Seniora	29,46	Wykluczenie społeczne osób starszych
Zajęcia pozalekcyjne	-	Problemy wychowawcze z dziećmi
Korepetycje dla dzieci z ubogich rodzin	13,69	Problemy wychowawcze z dziećmi, ubóstwo, zła sytuacja finansowa
Wycieczki dla różnych grup wiekowych	6,22	Mała aktywność społeczna, zła sytuacja finansowa, ubóstwo
Instytucje pomagające rozwiązywać problemy społeczne	-	Niezaradność życiowa, uzależnienia, bezrobocie, problemy wychowawcze z dziećmi, wykluczenie społeczne
Utworzenie grup wsparcia i samopomocowych	-	Niezaradność życiowa, niepełnosprawność, uzależnienia

Na podstawie powyższych danych wskazano występowanie następujących problemów.

4.2.1. Bezrobocie

Wprowadzenie w Polsce gospodarki rynkowej spowodowało pojawienie się nowego zjawiska – jawnego bezrobocia. Dynamika, skala i struktura bezrobocia, jak też jego negatywne konsekwencje są odczuwane nie tylko przez osoby dotknięte brakiem pracy i ich rodziny, ale również przez całe społeczeństwo.

Dlatego też bezrobocie jest ważnym problemem społecznym. Trwały brak pracy ma ogromny wpływ na zaspokajanie potrzeb społecznych w różnych sferach życia, prowadzi do powstania zjawisk patologii społecznej, zakłóca prawidłowy rozwój społeczeństwa, jest źródłem napięć i konfliktów. Bezrobocie budzi społeczne niezadowolenie, wywołuje niezgodę na istniejącą rzeczywistość.

Bezrobocie w szczególności dotyczy wsie, które ze względu na położenie geograficzne, strukturę społeczno – gospodarczą, poziom urbanizacji i infrastrukturę społeczną charakteryzują się małym lokalnym rynkiem pracy.

Na terenie Gminy Ciepiałów bezrobocie wywołuje różne negatywne skutki społeczne w sferze ekonomicznej, powoduje szybką degradację ekonomiczną, spadek poziomu życia, potęguje biedę, Ta tendencja utrzymuje się od kilku lat. Na dzień 31 grudnia 2007 r. w Gminie Ciepiałów łącznie bez pracy pozostaje 409 osób.

Poniższe dane obrazują bezrobocie na terenie Gminy Ciepiałów w latach 2004-2007.

Tabela 8 . Stopa bezrobocia w Gminie Ciepiałów.

L.p.	Rok	Ogólna liczba	W tym kobiety	% liczby kobiet	Stopa
------	-----	---------------	---------------	-----------------	-------

		bezrobotnych		to ogólnej liczby bezrobotnych	bezrobocia
1.	2004	578	258	45%	15.9%
2.	2005	561	244	43%	16.1%
3.	2006	467	222	48%	15.5%
4.	2007	409	199	47%	15,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP W Lipsku.

Znaczny odsetek osób bezrobotnych stanowią kobiety. Poziom bezrobocia wśród nich w stosunku do ogółu bezrobotnych kształtował się na poziomie ok. 45% i w analizowanym okresie wykazywał tendencję malejącą. Kobiety jednak ciągle są rzadziej zatrudniane i słabiej opłacane niż mężczyźni. Częściej też rezygnują z pracy po to, aby zająć się wychowywaniem dzieci dlatego, że zbyt mało zarabiają i nie mogą sobie pozwolić na zatrudnienie opiekunki. Taka sytuacja powoduje to, że kobiety czują się pominięte, nie doceniają własnej wartości czują się gorsze od mężczyzn, chociaż często mają wyższe kwalifikacje i wykształcenie niż oni. Długotrwałe bezrobocie jest też jedną z poważniejszych i najczęstszych przyczyn udzielania świadczeń pomocy społecznej, jednak systematyczne ograniczanie świadczeń z pomocy społecznej powoduje, że wysokość tych świadczeń nie zabezpiecza nawet najpilniejszych potrzeb i prowadzi do ciągłego pogarszania się sytuacji materialnej długotrwałe bezrobotnych i w efekcie do ubóstwa.

4.2.2. Niepełnosprawność, długotrwała choroba i osoby starsze

Niepełnosprawność to słabość, ograniczenie psychofizyczne uniemożliwiające pełnię fizycznego, psychicznego i duchowego funkcjonowania. Powoduje upośledzenie wszystkich do pewnego stopnia, obszarów życia człowieka. Zakres konsekwencji zależy od rodzaju niepełnosprawności, stopnia uszkodzenia danego narządu i wieku osoby niepełnosprawnej.

Przyjmuje się, że w procesie przystosowania do życia z niepełnosprawnością istotną rolę odgrywają czynniki psychologiczne i społeczne.

Długotrwałe np. zablokowanie potrzeb, zwłaszcza potrzeby bezpieczeństwa, niezależności, poczucia własnej wartości, samorealizacji, wyzwala stany stresowe, frustracyjne i lęki. Jest to dysfunkcja, która jest niezależna od woli człowieka, powoduje trudności w porozumieniu się ze społeczeństwem, a co za tym idzie izolację, kompleksy, strach przed nowościami np. technicznymi znacznie ułatwiający życie i kontakt z otoczeniem. Osoby niepełnosprawne przeważnie nie mają pracy, czyli nie funkcjonują w społeczeństwie czują się niepotrzebne i odrzucone, nie mają stałych dochodów i żyją często na granicy ubóstwa.

Rodzaje niepełnosprawności

- Obniżona sprawność sensoryczna – brak, uszkodzenie lub zaburzenie funkcji analizatorów zmysłowych (są to m.in. osoby niewidome, niedowidzące, głuche, niedosłyszące, z zaburzeniami percepcji wzrokowej i słuchowej)
- Obniżona sprawność intelektualna – demencja starcza
- Obniżona sprawność funkcjonowania społecznego – zaburzenia równowagi nerwowej, emocjonalnej oraz zdrowia psychicznego
- Obniżona sprawność komunikowania się – utrudniony kontakt słowny (zaburzenia mowy, autyzm, jękanie się)
- Obniżona sprawność ruchowa – osoby z dysfunkcją narządu ruchu (wrodzoną lub nabytą)
- Mózgowe porażenie dziecięce
- Obniżona sprawność psychofizyczna z powodu chorób somatycznych – np. nowotwory, guz mózgu, cukrzyca, rak.

4.2.3. Sytuacja osób długotrwale chorych

Osoby długotrwale chore nie mogą pracować, a koszty utrzymania rodzin w których są osoby długotrwale chore w szybkim tempie rosną (operacje, rehabilitacje, pielęgnacja). Osoby dotknięte długotrwałą chorobą borykają się z wieloma problemami a przede wszystkim brakiem środków finansowych na leczenie oraz rehabilitację, ograniczeniem możliwości poruszania się i w kontaktach społecznych. Poważnym problemem jest brak na terenie gminy gabinetów specjalistycznych, co wiąże się z dojazdami oraz długim okresem oczekiwania na wizytę specjalistyczną w najbliższych placówkach specjalistycznych. Osoby te pozostawione same sobie, są często zniechęcone, jak również z powodu braku środków finansowych rezygnują z zakupu droższego leku czy też kolejnych wizyt u specjalistów.

4.2.4. Sytuacja osób starszych

Liczba osób starszych wzrasta. Polityka wobec osób starszych określana jest jako polityka realizacji interesów osób starszych. Dotyczy potrzeb i warunków bytu ludzi starszych i ma na celu te działania, które w sposób planowy i celowy mają wpłynąć na poprawę sytuacji życiowej starszych ludzi. Służy temu system świadczeń związanych z zabezpieczeniem społecznym. Polityka społeczna zakłada działania na rzecz praw tej kategorii ludzi. Dotyczy to oświaty, kultury, ochrony zdrowia, organizacji czasu wolnego, ochrony pracy ludzi starszych, pomocy obłożnie chorym, pracy socjalnej z osobami starszymi, kształtowania odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomocy instytucjonalnej oraz warunków materialnych seniorów.

Polityka społeczna uwzględniając prawa człowieka starszego uwzględniać powinna przede wszystkim jego godność. Stosunek do człowieka starszego jest miarą humanistycznych stosunków w społeczeństwie.

Politykę społeczną wobec osób starszych zdefiniować można, jako system realizowanych w jej ramach działań, mających na celu wszechstronną kompensację malejących wraz z wiekiem możliwości samodzielnego zaspokajania potrzeb, integrację z lokalną społecznością oraz przygotowanie do starości.

Generalnie można wskazać na dwa cele, stanowiące niejako myśl przewodnią współczesnej polityki społecznej wobec osób starszych. Są to: prawo do samostanowienia i decydowania o swojej przyszłości i kształtowania hierarchii własnych potrzeb oraz współodpowiedzialność za swoje losy.

Formowanie celów polityki społecznej wobec osób starszych jest procesem wymagającym uwzględnienia nie tylko obiektywnych potrzeb ludzi starszych i ich otoczenia ale i finansowych możliwości podmiotów odpowiedzialnych za realizację tej polityki. Podejścia do pomocy osobom starszym mogą być następujące:

- Autonomia – to zachowanie przez nich suwerenności w podejmowaniu decyzji o sposobach życia w starości,- Integracja – zapewnienie starszej generacji warunków do udziału w życiu społecznym,- Opieka – zapewnienie pomocy w razie wynikającego z wieku lub stanu zdrowia ubytku sił fizycznych lub psychicznych,
- Organizacja, której zadaniem jest koordynacja działania podmiotów polityki wobec ludzi starszych.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego. Osoby starsze boją się nie tylko chorób i niepełnosprawności, ale także osamotnienia i nietolerancji, gdyż w dzisiejszych czasach panuje „kult młodości”. Wiadomym jest, że wraz z wiekiem człowiek słabnie. Ma to swój negatywny skutek nie tylko dla osoby starzejącej się. Jest to dla niej samej zagrożenie ze względu na osoby i przedmioty ją otaczające, gdyż może ona stać się potencjalną ofiarą napaści, kradzieży, itp. oraz nie radzić sobie z niektórymi czynnościami wymagającymi

użycia większej siły. Największym problemem społecznym ludzi starszych jest samotność. Często człowiek starszy znajduje się w niekorzystnej sytuacji we własnej rodzinie. W toku licznych i szybkich przemian przeobrażeniu ulega także model rodziny. Znikają dwu-, trzypokoleniowe rodziny, w których osoby starsze mogły liczyć na opiekę, zainteresowanie. Rodzina, która w sferze emocjonalnej wypełniała całe życie usamodzielnia się, często partner umiera. Seniorzy polscy żyją najczęściej w rodzinach swych dzieci. Rodziny korzystają z obecności oraz pomocy babci czy dziadka, tym bardziej, że instytucje opieki nad dziećmi są słabo rozwinięte, a na wsi prawie ich nie ma. Problem pojawia się wówczas, gdy starszy człowiek staje się niesprawny, iż zaczyna to obarczać rodzinę. W polskiej rzeczywistości rodzina nie znajduje dostatecznej pomocy instytucjonalnej w sprawowaniu opieki i pielęgnacji nad człowiekiem starszym i niepełnosprawnym. Na miejsce w domu pomocy społecznej muszą czekać latami, gdyż jest ich wciąż za mało. Marginalnym zjawiskiem obecnych czasów jest również fakt, że osoby starsze stają się niepotrzebne, a pozwala się im egzystować ze względu na comiesięczną emeryturę, którą się im „zabiera”.

Rodzina, mimo chęci i starań, nie zawsze sama jest w stanie zapewnić pełną pomoc seniorom. Dlatego, aby skuteczniej pomagać, ułatwiać tym ludziom życie, należy wspierać rodzinę w jej funkcjach opiekuńczych. O prawie osób w podeszłym wieku do opieki instytucjonalnej i o obowiązkach instytucji świadczących tę formę pomocy stanowi Europejska Karta Społeczna. Państwo gwarantuje przede wszystkim świadczenia pieniężne, jednak system emerytalno – rentowy nie jest doskonały i często powoduje niedostatki materialne. Niskie dochody sprawiają że osoby w starszym wieku należą do najbiedniejszej warstwy społecznej. Dlatego, aby temu zapobiec zostały powoływane do działań różne instytucje niosące pomoc ludziom w podeszłym wieku.

Jedną z podstawowych instytucji służących osobom starszym jest **Ośrodek Pomocy Społecznej** (OPS). Usługi oferowane w takich ośrodkach ściśle określa ustawa o pomocy społecznej z 2004 roku (z późn. zmianami). Celem głównym takiego ośrodka jest dążenie do jak największej samodzielności jej podopiecznych i ich aktywizacja w podejmowaniu działań zmierzających do poprawy jakości własnego życia.

Sieć istniejących instytucji i placówek wspomagających osoby starsze jest wciąż niewystarczająca, oferty są zbyt małe w stosunku do ogromu potrzeb społecznych. Dotyczy to zarówno miejsc jak i niezadowalającej jakości usług. W działaniach na rzecz ludzi starszych, obowiązkiem całego społeczeństwa, a zwłaszcza władz rządowych i samorządowych różnych szczebli, jest zapewnienie godnych warunków życia, należytej pozycji społecznej (przez właściwe regulacje prawne i rozwiązania organizacyjne). System wsparcia powinien obejmować zarówno opiekę, ale i kształcenie ludzi w podeszłym wieku.

4.2.5. Alkoholizm rodziców

Alkoholizm jest uważany za chorobę. Alkoholicy to ludzie uzależnieni od alkoholu. Alkohol jest zmieniającą świadomość używką, która może spowodować chorobę o nieuchronnym i dającym się przewidzieć przebiegu. Choroba ta rujnuje pijącego fizycznie, emocjonalnie, duchowo i intelektualnie. Właściwe leczenie może jednak powstrzymać jej rozwój i pijącego przywrócić do zdrowia. Przyczyny alkoholizmu nie są znane; alkoholikiem może stać się każdy i niezależnie od tego ile i jak mocne alkohole pije. Wielu uzależnionych pije tylko okresowo, wielu pije tylko piwo. Trudno jest przewidzieć, jak długo ktoś utrzyma się w granicach picia towarzyskiego, ile lat picia spowoduje, że zostanie alkoholikiem.

Alkoholikiem jest ktoś, u kogo (stałe lub, co jakiś czas) odzywa się przymus picia i kto traci kontrolę nad ilością wypitego alkoholu. Osoba taka po wypiciu pierwszego kieliszka traci kontrolę nad ilością wypitego alkoholu, nie potrafi się powstrzymać i pije tyle, że upija się. Po pewnym czasie ten brak kontroli rodzi coraz poważniejsze problemy i chory stopniowo przestaje kierować całym swoim życiem i staje się mniej odpowiedzialny, zarówno w stanie upojenia jak i na trzeźwo.

Pijący podają wiele powodów swojego picia, ale nie rozumieją i nie przyjmują faktu uzależnienia. Mówią najczęściej: piję, bo nikt mnie nie rozumie; bo mam kłopoty w domu; bo mam kłopoty w pracy; bo dostałem awans; bo nie dostałem awansu. Tymczasem prawda jest inna – alkoholik pije zawsze z jednego powodu – bo jest uzależniony od alkoholu i musi pić.

Powody podawane jako usprawiedliwienie picia to racjonalizacja części intelektualnego mechanizmu, który pozwala choremu sądzić, że nie jest alkoholikiem. Przełamanie tego mechanizmu, który pozwala choremu sądzić, że nie jest alkoholikiem jest najważniejszym i zarazem najtrudniejszym etapem leczenia. Chory musi sam uznać, że alkohol jest problemem w jego życiu, a jego nadużywanie powoduje wszystkie pozostałe problemy. Im dłużej alkoholik nie ponosi konsekwencji picia, tym trudniej mu dostrzec fakt uzależnienia.

Alkoholizm jest też przyczyną wielu nieporozumień, kłótni rodzinnych a nawet jej rozpadu. Dlatego właśnie jednym z zadań pomocy społecznej jest udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy pomocy psychologicznej i prawnej, ale również prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej i zapobiegawczej skierowanej głównie do ludzi młodych po to, aby uchronić ich od powielenia drogi życiowej rodziców.

Na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy i wykonywane one są poprzez realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W ramach Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa punkt konsultacyjno – informacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i osób współuzależnionych oraz osób doznających przemocy .

W 2007 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Ciepiałów odbyła **3 posiedzenia**, podczas których przeprowadzane były rozmowy interwencyjno – motywacyjne zarówno z osobami uzależnionymi, jak też z członkami ich rodzin. Z **4 osobami** przeprowadzono rozmowy, z czego skierowano do Poradni Uzależnień – 1 **osobę**, w 1 **przypadku** skierowano sprawę do sądu o leczenie przymusowe. W poradni uzależnień w Lipsku leczenie podjęło **2 osoby** uzależnione.

4.2.6. Kryzys rodziny

W ostatnich latach w życiu rodziny nastąpiły poważne zmiany, spowodowane wieloma czynnikami m.in. takimi jak niepewność gospodarcza, nowe nośniki informacji, nowe obyczaje, moda oraz niestety, trzeba to przyznać znaczny upadek autorytetów oraz ludzi i instytucji odpowiedzialnych za wychowanie i kształtowanie młodego pokolenia. Nie bez winy są tu także mass-media, które troszcząc się o oglądalność, słuchalność oraz poczytność nie zważają na szkodliwe treści, które niosą młodemu i nie tylko człowiekowi, który w coraz bardziej zwariowanym świecie zaczyna czuć się coraz bardziej odepchnięty i zagubiony. „Od wielu już lat przyszłość małżeństwa i rodziny w Polsce przedstawiana jest w apokaliptycznej perspektywie: powszechność przemocy, molestowanie seksualne, plaga rozwodów, narkomania młodzieży, różne formy patologii rodzinnej, utrata autorytetu rodzicielskiego, itd. Wielu rzeczników życia rodzinnego twierdzi, że jedynie oparcie go na fundamencie religii może być ratunkiem. Z kolei terapeuci i doradcy rodzinni twierdzą, że ratunkiem jest oparcie życia rodzinnego na partnerstwie, miłości, odpowiedzialności, dojrzałości, systemie wartości prorodzinnych i dlatego należy tworzyć sieć poradnictwa małżeńskiego i rodzinnego. Jak wynika z wielu badań spędzamy z sobą coraz mniej czasu, jesteśmy coraz bardziej zagonieni, zestresowani i nie potrafimy dostrzegać symptomów zbliżającego się zagrożenia. Stawiamy nasze dzieci przed telewizorem lub komputerem mając je z głowy. „Telewizja, opanowując czas wolny dziecka, wyparła inne sposoby wykorzystania tego czasu. Atakując najważniejsze zmysły człowieka (wzrok i słuch), zaciera różnice między wyobraźnią odbiorcy a rzeczywistością. Telewizyjny obraz nie zostawia miejsca dla dziecięcej wyobraźni, która powinna być ukierunkowana na

rzeczywistość i fakty, a nie na gotowe skonstruowane obrazy Telewizja, dążąc do zwiększenia swej oglądalności, stara się pokazywać wydarzenia spektakularne, wstrząsające, niezwykle. Współczesny telewidz z trudem odnajduje program o przyjaźni, miłości, i bezinteresowności. Zachwianie podstawowych funkcji rodziny może spowodować w konsekwencji zniechęcenie do działania, pozytywnego postrzegania świata, utratę własnej wartości, braku perspektyw. W życiu człowieka pozbawionego rodziny pojawia się poczucie zbędności i wyłania się w efekcie grupa ludzi marginalnych i wykluczonych z uczestnictwa w życiu społecznym. Grupa ta wyzwała, nowe negatywne zjawiska w postaci patologii społecznych. Kryzys rodziny skutkuje kłopotami wychowawczymi, różnego rodzaju dysfunkcjami, a ofiarami tych zjawisk są najmłodsi – dzieci. Pomoc rodzinom z takimi kłopotami należy do zadań pomocy społecznej. Oprócz kłopotów wychowawczych kryzys rodziny powoduje sieroctwo i bezdomność. Emigracja zarobkowa spowodowała mało znane wcześniej zjawisko sieroctwa emigracyjnego, skutkujące nie tylko emocjonalnym kalectwem pozostawionych dzieci, ale również poważnymi problemami prawnymi. W przypadku sieroctwa społecznego dziecko pozbawione jest opieki rodzicielskiej z innych powodów, najczęściej należą do nich: alkoholizm, rozkład pożycia małżeńskiego, bieda, choroby psychiczne lub fizyczne rodziców. Zjawisko to jest niepokojące, ponieważ wynika z ogólnej sytuacji społeczno – polityczno - gospodarczej naszego kraju. Jest ono postrzegane w kategorii zjawiska patologicznego. Podsumowując w trakcie przeprowadzonych warsztatów oraz spotkaniami z lokalną społecznością wskazano na następujące problemy społeczne występujące w Gminie Ciepiałów:

- Bezrobocie
- Alkoholizm wśród rodziców
- Sieroctwo i półsieroctwo dzieci
- Kryzys rodziny i brak więzi społecznych
- Emigracja za pracą
- Rosnąca agresja wśród dzieci i młodzieży
- Brak dostępu do Internetu
- Uboga oferta zajęć pozalekcyjnych
- Wykluczenie społeczne
- Ubóstwo
- Starzenie się społeczeństwa
- Brak więzi między rodzicami a dziećmi
- Niewystarczające zagospodarowanie infrastruktury technicznej znajdującej się na terenie gminy.
- Bierność społeczeństwa
- Problemy zdrowotne osób starszych

4.3. CELE I ZADANIA STRATEGICZNE

Cele i zadania wypracowywane zostały w trakcie debat planowania strategicznego. Strategia zawiera tylko najważniejsze, priorytetowe zadania strategiczne. Uwzględniając założenia strategii na lata 2008-2015 sformułowano następujące cele strategiczne;

1. OGRANICZENIE UBÓSTWA

2. WALKA Z DŁUGOTRWAŁYM BEZROBOCIEM

3. POMOC NA RZECZ LUDZI STARSZYCH

4. WSPIERANIE PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA RODZINY

5. PODNIESIENIE KWALIFIKACJI I DOSKONALENIE ZAWODOWE

KADRY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

6. WSPIERANIE RODZINY W PRAWIDŁOWYM JEJ FUNKCJONOWANIU, USAMODZIELNIANIU SIĘ ORAZ POMOCY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW WYCHOWAWCZYCH.

7. WZMACNIANIE WIĘZI WEWNĄTRZRODZINNYCH I MIĘDZYPOKOLENIOWYCH

8. PIELĘGNOWANIE LOKALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.

9. TWORZENIE SAMOPOMOCOWYCH GRUP WSPARCIA

10. OCHRONA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1 CEL STRATEGICZNY I

❖ OGRANICZENIE UBÓSTWA

- PRIORYTET

- Identyfikowanie przyczyn ubóstwa i czynników powodujących występowanie problemów społecznych.
- Pomoc społeczna osobom i rodzinom najuboższym
- Zapobieganie procesowi marginalizacji osób i grup ,przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom ubóstwa w środowisku lokalnym

- ZADANIA I DZIAŁANIA

- Wnikliwa analiza rzeczywistych potrzeb
- Zabezpieczenie środków materialnych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin
- Rozpoznanie głównych problemów społecznych
- Rozwinięcie współpracy z organizacjami pozarządowymi
- Pomoc rodzinom i osobom w formie finansowej i rzeczowej

- Pomoc dla rodzin wielodzietnych i niepełnych w formie zakupu wyprawki szkolnej
- Pomoc dla osób długotrwale chorych w formie pomocy celowej na pokrycie kosztów leczenia
- Zakup opału dla rodzin i osób o najniższych dochodach
- Dożywianie dzieci ,rodzin i osób, które same nie mogą sobie zapewnić posiłku
- Usprawnienie działań GOPS poprzez doksztalcanie pracowników
- Utworzenie Klubu Integracji Społecznej
- Stosowanie różnych form profilaktyki wspomagającej osoby i rodziny w realizacji ich celów życiowych
- Ścisła współpraca z pedagogiem szkolnym

- PRZEWIDYWANE EFEKTY

- Prawidłowe rozpoznanie źródła zagrożeń życia społecznego
- Opracowanie wnikliwej diagnozy w oparciu o posiadane informacje
- Polepszenie się jakości życia mieszkańców
- Zmniejszenie się liczby osób korzystających z pomocy społecznej
- Zwiększenie się skuteczności działań pracowników socjalnych

- OKRES REALIZACJI

Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii

- JEDNOSTKI REALIZUJĄCE

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Gminy ,

- ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Środki finansowe gminy ,
- Środki z budżetu państwa ,
- Środki unijne,

2 CEL STRATEGICZNY II

❖ WALKA Z DŁUGOTRWAŁYM BEZROBOCIEM

- PRIORYTETY

- Zwiększenie szans na podjęcie pracy zarobkowej
- Przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym wynikającym z bezrobocia w rodzinie
- Systematyczne wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemem bezrobocia
- Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Lipsku,

organizowanie spotkań pracowników socjalnych i pracowników PUP

- ZADANIA I DZIAŁANIA

- Udzielanie poradnictwa dla bezrobotnych, które pomoże im nabyć umiejętności poruszania się na rynku pracy.
- Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem pomocy finansowej i rzeczowej szczególnie ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb dzieci i młodzieży szkolnej i uczącej się
- Kształtowanie prawidłowego wzorca funkcjonowania w społeczeństwie i niwelowanie postaw biernych w poszukiwaniu pracy.
 - Wspomaganie inicjatyw na rzecz osób długotrwale bezrobotnych.
 - Realizowanie programów aktywizacji zawodowej dla osób bezrobotnych
 - Organizowanie szkoleń dla bezrobotnych
 - Promocja przedsiębiorczości wśród bezrobotnych i ich rodzin
 - Utworzenie grup wsparcia dla osób bezrobotnych
 - Ułatwienie podjęcia pracy osobom bezrobotnym poprzez zatrudnienia socjalne
 - Organizowanie robót publicznych i interwencyjnych szczególnie dla osób długotrwale bezrobotnych
 - Propagowanie wśród pracodawców stażów dla absolwentów
 - Podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych oraz pozyskiwanie współpracowników specjalistów /psychologów , pedagogów/ członków stowarzyszeń i organizacji pozarządowych
 - Aktywizacja młodzieży poprzez wolontariat w celu zdobycia doświadczenia zawodowego
 - Rozpropagowanie giełd pracy
 -

- PRZEWIDYWANE EFEKTY

- Zwiększenie aktywności podopiecznych w poszukiwaniu pracy
- Zmniejszenie się liczby bezrobotnych
- Ograniczenie osób korzystających z pomocy z tytułu bezrobocia
- Przewyciężenie trudnych sytuacji życiowych przez osoby i rodziny dotknięte problemem bezrobocia

- OKRES REALIZACJI

Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii

- JEDNOSKA REALIZUJĄCA

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowy Urząd Pracy
- Urząd Gminy, Pracodawcy
- Szkoły

- ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Budżet Gminy
- Budżet państwa
- Środki unijne
- Środki własne podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie problemów bezrobocia

3 CEL STRATEGICZNY III

❖ POMOC NA RZECZ LUDZI STARSZYCH

- PRIORYTETY

- Rozwijanie oferty usług i świadczeń dla osób starszych
- Wspieranie aktywności osób starszych, wspieranie inicjatyw samopomocowych
- Ułatwienie dostępu osobom starszym do przysługujących im praw.
- Wyrównywanie warunków życia oraz tworzenie systemu oparcia społecznego

- ZADANIA I DZIAŁANIA

- Diagnoza potrzeb i oczekiwań seniorów i ich rodzin
- Pomoc finansowa i rzeczowa dla osób starszych
- Promowanie aktywnego trybu życia osób starszych poprzez wspieranie różnych inicjatyw.
- Rozwój wolontariatu oferującego pomoc osobom starszym.
- Respektowanie praw osób starszych do godnego życia w społeczeństwie
- Zapewnienie komfortu psychicznego i poczucie bezpieczeństwa osobom starszych, zabezpieczenie ich funkcjonowania w środowisku lokalnym.
- Przeciwdziałanie izolacji, wykluczeniu społecznemu osób starszych
- Zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych.
- Zwiększenie zaangażowania lekarza rodzinnego i pielęgniarki środowiskowej we współpracę na rzecz ludzi starszych

- Kształcenie pracowników socjalnych do pracy z człowiekiem starszym
- Pomoc w tworzeniu klubu seniora
- Praca socjalna na rzecz osób starszych
- Usługi opiekuńcze realizowane w domach podopiecznych
- Szkolenia dla pracowników socjalnych w zakresie specyficznych potrzeb i pracy z osobami starszymi

-PRZEWIDYWANE EFEKTY

- Zapewnienie komfortu psychicznego i poczucie bezpieczeństwa osobom starszym
- Zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych
- Zapewnienie kompleksowej opieki dla osób starszych i samotnych
- Lepszy dostęp do usług medycznych i rehabilitacji
- Jak najdłuższe utrzymania zdolności osoby starszej do samodzielnej egzystencji w miejscu zamieszkania

- OKRES REALIZACJI

Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii

- JEDNOSTKA REALIZUJĄCA

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Liderzy lokalni

- ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

- Budżet gminy,
- Budżet państwa,
- Środki z Unii Europejskiej,
- Sponsorzy.

4.CEL STRATEGICZNY IV

❖ WSPIERANIE PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA RODZINY

- PRIORYTETY

- Wzmacnianie trwałości rodziny
- przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizującym życie rodziny
- Ograniczenie negatywnych zjawisk wynikających z dysfunkcjonalności rodzin

- ZADANIA I DZIAŁANIA:

- Promocja prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny.

- Rozwój poradnictwa specjalistycznego.
- Wspieranie rodzin niepełnych oraz rodzin, w których występuje niezaradność życiowa
- Rozwój infrastruktury związanej z dożywianiem dzieci w szkole
- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej dla rodzin.
- Współpraca pracowników socjalnych z pedagogiem szkolnym i dyrektorami szkół.
- Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci.
- Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie .
- Współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi.
- Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemu przemocy w rodzinie.
- Koordynacja działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty „.
- Pomoc w uzyskaniu odpowiedniego wsparcia w ośrodkach interwencji kryzysowej.
- Prowadzenie wszechstronnej pracy z rodziną poprzez pracę socjalną.
- Realizacja programów osłonowych – rządowych i lokalnych.
- Szkolenie kadr pracujących z rodzinami dysfunkcyjnymi i doskonalenie metod pracy z nimi.
- Zapewnienie rodzinom dysfunkcyjnym mieszkań socjalnych

- PRZEWIDYWANE EFEKTY

- Powołanie punktu pomocy rodzinie, gdzie osoby mające problemy mogą uzyskać pomoc
- Wzmocnienie więzi rodzinnych
- Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom odczuwającym przemoc
- Polepszenie sytuacji materialnej rodzin
- Umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych
- Ograniczenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej

- OKRES REALIZACJI

Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii

- JEDNOSTKA REALIZUJĄCA

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Gminy,
- Policja,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Szkoły,
- Sądy i kuratorzy sądowi,
- Kościoły.

5 CEL STRATEGICZNY V

❖ PODNIESIENIE KWALIFIKACJI I DOSKONALENIE ZAWODOWE KADRY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WZMOCNIENIE POTENCJAŁU W REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

- PRIORYTETY

- Kształcenie pracowników socjalnych.
- Twórcze rozwiązywanie problemów i dążenie do sukcesów pracowników socjalnych
- Lepsza działalność ośrodka pomocy społecznej
- Szkolenia i integracja lokalnych liderów realizujących założenia polityki społecznej na terenie gminy

- DZIAŁANIA I ZADANIA

- Uświadomienie w środowisku lokalnym zadań i roli pracownika socjalnego.
- Uczestnictwo kadry GOPS w szkoleniach , konferencjach, warsztatach z zakresu kształcenia pracowników socjalnych.
- Podjęcie przez pracowników nauki w szkołach wyższych.
- Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej
- Organizacja szkoleń, wizyt studyjnych dla pracowników GOPS-u oraz grupy lokalnych liderów
- utworzenie Społecznej Rady

- OKRES REALIZACJI

Działania ciągłe w okresie realizacji

- REALIZATORZY

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Urząd Gminy

- ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Budżet gminy,
- Budżet państwa,
- Środki z Unii Europejskiej.

6 CEL STRATEGICZNY VI

❖ WSPIERANIE RODZIN W PRAWIDŁOWYM JEJ FUNKCJONOWANIU, USAMODZIELNIANIU SIĘ ORAZ POMOCY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW WYCHOWAWCZYCH.

- PRIORYTETY

- Zmierzenie w swoich działaniach do aktywnego pomagania osobom i rodzinom oczekując na ich współuczestniczenie w rozwiązywaniu tych problemów.
- Rozpoznanie źródła zagrożeń życia społecznego na terenie gminy Ciepiałów.
- Pobudzanie aktywności własnej rodziny oraz osób korzystających z pomocy przy rozwiązywaniu problemów.

- DZIAŁANIA I ZADANIA

- Utworzenie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży z terenu gminy.
- Organizacja zajęć opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci i młodzieży w godzinach popołudniowych.
- Kontynuowanie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach, a także zapewnienie posiłku osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

- OKRES REALIZACJI

Działania ciągłe w okresie realizacji

- REALIZATORZY

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ,
- Urząd Gminy

- ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Budżet gminy,
- Budżet państwa,
- Środki z Unii Europejskiej.

7 CEL STRATEGICZNY VII

❖ WZMACNIANIE WIĘZI WEWNĄTRZRODZINNYCH I MIĘDZYPOKOLENIOWYCH

- PRIORYTETY

- Utwierdzenie w przekonaniu, że rodzina jest źródłem poczucia tożsamości.
- Wzmocnienie więzi międzypokoleniowej.
- Pobudzanie aktywności własnej rodziny.
- Integracja rodzin

- DZIAŁANIA I ZADANIA

- Organizacja imprez integrujących.
- Wspieranie lokalnych inicjatyw.

- OKRES REALIZACJI

Działania ciągłe w okresie realizacji

- REALIZATORZY

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ,
- Urząd Gminy

- ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Budżet gminy,
- Budżet państwa,
- Środki z Unii Europejskiej.

8 CEL STRATEGICZNY VIII

❖ **PIELĘGNOWANIE LOKALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO**

- PRIORYTETY

- Pielęgnowanie tradycji regionalnych
- Pielęgnowanie i rozwijanie lokalnych tradycji
- Kulturowanie tradycji i zwyczajów lokalnych, ochrona zabytkowych obiektów
ochrona i pielęgnowanie lokalnego dziedzictwa.

- DZIAŁANIA I ZADANIA

- Wzbogacenie oferty kulturalnej dla mieszkańców.
- Wspieranie lokalnych inicjatyw.
- Aktywizowanie mieszkańców do uczestnictwa w uroczystościach promujących lokalną tradycję np.: dożynki, konkurs pisanek, budowa ołtarza na Boże Ciało.

- OKRES REALIZACJI

Działania ciągłe w okresie realizacji

- REALIZATORZY

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ,
- Urząd Gminy
- Zespół ludowy

- ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Budżet gminy,
- Budżet państwa,
- Środki z Unii Europejskiej.

9 CEL STRATEGICZNY IX

- PRIORYTETY

❖ **TWORZENIE SAMOPOMOCOWYCH GRUP WSPARCIA**

- Utworzenie Ośrodka Wsparcia

- DZIAŁANIA I ZADANIA

- powstanie Ośrodka Wsparcia i jego późniejsze działanie, wzrost jakości i dostępności do poradnictwa różnego rodzaju

- OKRES REALIZACJI

Działania ciągłe w okresie realizacji

- REALIZATORZY

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ,
- Urząd Gminy

- ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Budżet gminy,
- Budżet państwa,
- Środki z Unii Europejskiej.

10 CEL STRATEGICZNY X

- PRIORYTETY

❖ OCHRONA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

- Usprawnienie fizyczne i społeczne osób niepełnosprawnych.
- Odciążenie rodzin z osobami niepełnosprawnymi oraz poprawa sytuacji materialno – bytowej.

- DZIAŁANIA I ZADANIA

- Zintegrowanie osób niepełnosprawnych ze środowiskiem i umożliwienie pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez : pracę socjalną z osobami niepełnosprawnymi.
- Doradztwo specjalistyczne i pomoc ekonomiczna (w myśl ustawy o pomocy społecznej) osobom niepełnosprawnym.
- Pomoc, przy współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku, w organizowaniu turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.

- OKRES REALIZACJI

Działania ciągłe w okresie realizacji

- REALIZATORZY

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ,
- Urząd Gminy

- ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Budżet gminy,
- Budżet państwa,
- Środki z Unii Europejskiej.

4.4. Przebieg realizacji założeń

Przedstawiona Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, obejmuje teren Gminy Ciepiałów, w których uczestniczyć będą mieszkańcy, instytucje i organizacje. Cele i zadania realizowane będą przy współpracy społeczności lokalnej oraz niektórych organizacji, takich jak m.in.:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku;
Powiatowy Urząd Pracy w Lipsku;
Stowarzyszenia „Pomocna dłoń” im. Brata Alberta,
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ciepiałowie;
Komendę Powiatową Policji w Lipsku;
Posterunek Policji w Ciepiałowie
Gminne Centrum Informacji w Ciepiałowie;
Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciepiałowie;
Placówki Oświatowe Gminy Ciepiałów,
Gminną Bibliotekę Publiczną w Ciepiałowie.
Koło Kombatantów i Klub Seniora w Ciepiałowie.
Parafie Rzymsko – Katolickie w Ciepiałowie, Wielgiem i Czerwonej

Realizacja zadań odbywać się będzie w ciągu najbliższych lat, a ich powodzenie zależy od ścisłej współpracy tych podmiotów, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciepiałowie oraz Urząd Gminy w Ciepiałowie przeznaczy na realizację działań środki własne, a ponadto ubiegać się będą o dofinansowanie z innych źródeł. Skuteczność realizacji zadań gwarantują określone warunki, a mianowicie:

- konsekwentne wdrażanie w życie zaplanowanych zadań;
- działania na rzecz pozyskania dodatkowych środków z innych źródeł niż budżet samorządów;
- uświadomienie społeczności lokalnej znaczenia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć;
- upowszechnianie celów i zadań wśród mieszkańców gminy.

Strategia ta jest ciągle „otwarta” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski mające wpływ na jego ulepszenie.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi, spójnym i zgodnym z opracowanym wcześniej Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Ciepiałów, a także spójnym z priorytetami Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

4.5. FINANSOWANIE STRATEGII

Źródłami finansowania strategii będą:

- środki własne samorządu
- środki z budżetu centralnego
- środki funduszy krajowych
- środki partnerów przedsięwzięcia
- środki strukturalne UE

Środki pomocowe Unii Europejskiej

Polska jako członek Unii Europejskiej może korzystać z możliwości wspierania lokalnych władz samorządowych na rzecz rozwoju społecznego.

Gmina Ciepiałów korzysta ze środków finansowych w ramach następujących programów:

1. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
2. Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”
4. Program Integracji Społecznej
5. Program Operacyjny Kapitał Ludzki

4.6. SPOSOBY MONITOROWANIA I OCENA STRATEGII

Realizacja strategii będzie uzależniona od takich czynników jak:

- otrzymywanie środków z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową,
- pozyskiwanie środków finansowych na zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej,
- aktywności mieszkańców gminy i stopnia zaangażowania lokalnych instytucji oraz organizacji pozarządowych,
- przygotowania profesjonalnej instytucji, kadr, służb
- pozyskiwanie środków z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Monitorowaniem i wdrażaniem i oceną Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zajmować się będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Rada Gminy oraz Zespół ds. aktualizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Monitoring i ocena prowadzone będą w oparciu o wskaźniki finansowe i ilościowe. Bazą informacji będą źródła Głównego Urzędu Statystycznego oraz dane otrzymane od instytucji i organizacji biorących udział w realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych wymaga corocznych analiz poprzez pracowników odpowiedzialnych za ich realizację. Systematycznie będzie prowadzona analiza osiągniętych efektów, natomiast raz w roku sporządzane zostanie sprawozdanie dotyczące realizacji zadań wynikających ze strategii. Coroczne sprawozdania będą przedstawiane władzom samorządowym.